

IZ RAZPRAVE Z OBČINSKE KONFERENCE ZK

Bila je 14. januarja v Žalcu. Udeležil se je tudi član sekretariata za kmetijstvo inž. Milovan Zidar.

Če hočemo izboljšati stanje v kmetijstvu in zmanjšati razlike do drugih panog gospodarstva, se moramo podrediti ciljem agrarne politike, ki so:

1. omogočiti kmetom in delavcem v kmetijstvu primerne dohodke;

2. usmeriti proizvodnjo potrebam potrošnikov;

3. čim manj obremenjevati družbene sklade.

Za doseg teh ciljev pa so potrebni naslednji ukrepi, ki si jih moramo na kratko osvetliti.

Zmanjšanje dohodkovne dispartitve.

V naši občini je še vedno okrog 23—24% kmetijskega prebivalstva. Upadanje kmetijskega prebivalstva je v glavnem posledica slabih pogojev dela, slabih dohodkov in majhnih kmetij ter sploh omejenosti kmetijskega prostora. To pa je nujen proces, ki ga moramo pospeševati, da se bomo približali ostalim bolj razvitim deželam. Stopnja zmanjševanja kmetijskega prebivalstva bi morala biti vsaj 4% letno, če bi hoteli posnemati dežele evropske gospodarske skupnosti. Pri nas računamo, da bo upadanje kmetijskega prebivalstva v srednjeročnem obdobju po stopnji 2% letno, kar pomeni, da bo vsako leto odstop iz kmetijstva okrog 120 aktivnih kmečkih prebivalcev, za katere bo nujno potrebno poiskati delovno mesto v drugih dejavnostih. To pa je družbeni

problem in ne samo kmetijski. Absolutno gledano, pa odhod delavcev iz kmetijstva ni tako velik, kot sem povedal, kajti v večini primerov zemljo še obdržijo zaradi negotove službe in nizkih osebnih dohodkov.

Zmanjšanje dohodkovne dispartitve.

Razlike v dohodkih med kmetijskimi in ostalimi delavci obstajajo še povsod v svetu, vendar niso več tako velike kakor pri nas. Povsod je za odpravo tega posredovala družba.

Naša pomoč s kratkoročnimi krediti pa čeprav z bonificirano obrestno mero za kmeta ni najboljša zato, ker so krediti dani na zelo kratek rok, odplačilo anuitet se prične še preden je investicija dala prve rezultate. Res pa je, da je bonificirana obrestna mera dobrodošla, vendar le za tiste, ki že ima začetni kapital.

Odplačilni roki bi morali biti tako dolgi, kot je predvidoma amortizacijska doba nabavljenih sredstev (razen zgradb, kjer pa bi morali biti roki tudi daljši kot sedaj). Čas od najetja kredita in do plačila prve anuitete bi moral biti tako dolg, da bi lahko kmet plačal anuiteto že iz rezultatov nove proizvodnje.

Nevzdržna situacija v lanskem letu je zelo dobro pokazala, v kakšne težave pride kmetijstvo zaradi nenormalne paritete med cenami reprodukcijskega materiala in proizvodov. Družba bi morala imeti na tem področju ostrejšo kontrolo, da se podobne situacije ne bi več ponavljale. Specializirana proizvodnja na kmetijah, o kateri stalno govorimo in jo skuša-

mo uvajati, je zaradi takih situacij že od vsega začetka obsojena na propad.

Po seznamu in količini kmetijskih proizvodov, ki jih uvažamo, bi človek sodil, da ne spadamo med kmetijsko močne države. Vendar pa vemo, da imamo nekaterih proizvodov dovolj, pa jih ne znamo pravilno časovno razporediti, v večini primerov pa trgovci iščejo z uvozom večje zasluge, kot bi jih dobili s prodajo domačega blaga.

denj skupnih žižnic, strojnih skupnosti in večjih pomembnih pospeševalnih akcij, ki jim osnovne družbene skupnosti ne dajejo potrebne pomoči (naturalne in moralne).

Laične so ugotovitve:

— Da ima kmet že dovolj proizvodnih zmogljivosti (strojev in opreme) in da mora za večji dohodek zvišati le produktivnost;

— da ima s tremi kravami in 4 ha obdelovalne zemlje dovolj

IV. kongres sindikata kmetijstva in tobačne industrije Slovenije

Decembra 1971 je bil v Murski Soboti IV. kongres sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije.

Velika (87%) udeležba delegatov in vabljenih gostov je dokaz kako velik pomen so dale sindikalne organizacije kongresu.

V predkongresnem delovanju tega strokovnega sindikata je bila po osnovnih organizacijah in področnih odborih temeljito obdelana problematika slovenskega kmetijstva in živilske industrije, kakor tudi organizacijska in druga vprašanja, ki zadevajo člane tega sindikata.

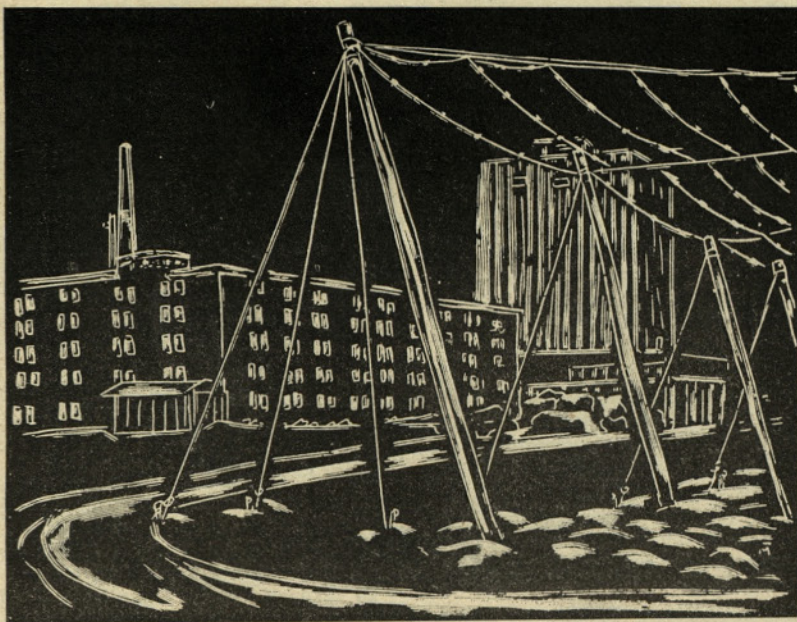
Kongresni materiali so bili zelo dobro pripravljani, sam referat predsednika republiškega odbora tov. Julija Planinca pa je spodbudil številne delegate k bogati in konstruktivni razpravi.

Kongres je sprejel statut tega sindikata, številne zaključke kot sklepe tega sindikata, kot stališča za rešitve določenih problemov v kmetijstvu in naloge za bodoče delo, o čemer bomo na tem mestu še pisali.

Na koncu je kongres izvolil 65 članski republiški odbor tega sindikata, le-ta je izvolil svoje izvršilne organe.

Za predsednika republiškega odbora je bil izvoljen tov. Kukovec in. Ivan, dosedanji tajnik tega odbora.

F. Ivančič

Mešalnica močnih krmil in Hmezad pod debelo snežno odejo.

Priznati je potrebno, da je za stanje, kakršno je v našem gospodarstvu, kriva tudi nizka produktivnost še posebno v kmetijstvu. Z izravnavo dohodkov in večjo produktivnostjo bi se zvečala kupna moč. Pri nas mora delati delavec še vedno 17 min. za liter mleka in 200 minut za kg mesa, kar je posledica nizke produktivnosti tako v industriji kot v kmetijstvu. S sodobno agrotehniko smo v zadnjih letih pridelali na isti površini hrano za več ljudi.

Še tako veliko zvišanje pridelkov na enoto površin ne zadošča za postopno odpravljanje razlik v dohodkih. Zvečanje površinske produktivnosti je treba dopoljevati z zmanjševanjem potrebnega delovnega časa na enoto pridelka. Zmanjšanje kmečkega prebivalstva pa pogojuje združenje posesti. Naša družba (tudi OS) pa je do tega vprašanja več ali manj indiferentna, nedoločna ali nejasna. To vidimo na primerih gra-

dela, povečati pa je treba le odkupne cene.

— Take teze so zelo neresne in za napredek v kmetijstvu škodljive, nevarna je tudi primerjava družbene in privatne proizvodnje, kdo je potreben in kdo ni in kdo je cenejši. Danes sta obe proizvodnji slabo rentabilni, sicer pa so razlike v ekonomičnosti in rentabilnosti v različnih proizvodnih razmerah. Perspektivna je vsaka oblika združevanja posesti v določenih predelih, to je tudi družbeno gospodarno.

— Socialne razlike med kmeti v naši občini se iz leta v leto večajo. Sposobne kmetije so se hitro opremljale, opremljajo se tudi pol kmetje, zaostajajo pa manjše in obrobne kmetije.

— Negativna stran socialnega razlikovanja je v tem, da se kmetije, ki nimajo naslednika, ne razširjajo ali celo nazadujejo, ljudje, ki na taki kmetiji živijo, pa imajo zelo nizke dohodke, kar jih po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naše poslovanje v 1970. letu v primerjavi s poslovanjem drugih

Zanimivo je primerjati dosežke našega poslovanja z dosežki drugih podjetij. Take primerjave so poučne; iz njih vidimo, kje je naše mesto v gospodarstvu.

Po razpoložljivih podatkih smo med slovenskimi podjetji (industrijskimi, kmetijskimi itn. — brez trgovinskih!):

- po celotnem dohodku (393.147.000 din) na 13. mestu,
- po celotnem dohodku na zaposlenega na 11. mestu,
- po dobičku (13.708.000 din) na 13. mestu,
- po deležu dobička v celotnem dohodku (8,01 %) na 15. mestu,
- po bruto donosnosti (amort. in dobiček v primerjavi s sed. vrednostjo osn. in obr. sredstev) na 10. mestu.

Koristno je primerjati tudi nekatere kvalitativne podatke z drugimi slovenskimi in jugoslovanskimi kombinati. Za primerjavo smo vzeli število zaposlenih (2), celotni dohodek (3) in dohodek (4). Ti podatki nam dajo sliko o velikosti podjetja. Drugi podatki pa nam dajo sliko o poslovanju podjetja: dohodek na zaposlenega (storilnost dela) (5), dohodek na 100 din uporabljenih poslovnih sredstev (osnovna in obratna sredstva) (6) in bruto akumulacija (amortizacija in sredstva za posl. sklad iz delitve dohodka) na 100 din uporabljenih posl. sredstev (7) — stopnja bruto akumulativnosti.

Številke v prvih treh stolpcih pokažejo kolikšno je to podjetje v odnosu na naše. Če je indeks dohodka višji, kot je za število zaposlenih (ali celotni dohodek) pomeni, da to podjetje ustvarja na zaposlenega več dohodka kot mi (in ima zato na razpolago več sredstev za osebne dohodke in sklade!).

Številke v naslednjih treh stolpcih pa povedo: če so iznad 100, da je rezultat podjetja boljši od našega, in obratno.

Podjetje	Število zaposlenih (brez obr.)	Celotni dohodek	Dohodek	Dohodek na enega zaposlenega	Dohodek na 100 din uporabljenih poslovnih sredstev	Stopnja bruto akumulacije na 100 din posl. sred.
1	2	3	4	5	6	7
Kombinat Hmezad	2.313	393 milj.	74 milj.	32	27	47
	100	100	100	100	100	100
KIK Pomurka	66	100	63	100	97	104
KK Ptuj	54	48	54	100	100	91
AK Maribor	40	19	27	66	89	23
Agraria, Koper	30	43	31	106	192	43
KŽK Kranj	28	46	30	103	97	49
AK Barje	22	20	18	78	48	85
KP Kočevje	16	12	15	94	74	
Agraria, Brežice	11	13	12	116	130	170
Emona	180	439	203	113	111	
Slovenija vino	104	92	112	109	93	
Ljublj. mlekarne	37	60	46	119	230	
Agrotehnika	16	153	57	337	119	
Gruda	5	69	18	322	63	
PIK Beograd	681	488	543	78	89	68
PIK Osijek	454	286	336	75	100	9
S. MIHAJL,						
Zrenjanin	293	295	266	91	111	57
PIK Belje	259	222	216	84	96	30
AK Zagreb	199	302	214	106	100	138

V. K.

(Nadaljevanje s 1. strani)

stavlja v neenoten položaj, čeprav ne po njihovi lastni krivdi.

— Če bi imeli v občini urejen zemljiški sklad, kjer bi se zbirala zemlja takih kmetij, bi lahko hitro rešili marsikak današnji socialni problem, seveda pa bi moralo biti nadomestilo za oddano zemljo primerno za normalno življenje.

— Z zmanjšanjem števila sposobnih ljudi za delo se relativno povečuje število vzdrževanih, ki so večinoma v breme aktivnih. Tako je bilo na kmetih v letu 1968 5955 aktivnih in 4171 vzdrževanih kmečkih ljudi.

— Socialna razlikovanja povečuje tudi zmanjšanje ravninske produktivne zemlje, ki je zazidana v občini letno nad 1%, z enkratno odškodnino pa za vedno zmanjšamo dohodek kmetije (npr. hitra cesta).

Z zgoraj navedenim ne mislimo kritizirati, ampak le pokazati na probleme, ki jih moramo vsi poznati in jih rešiti, toda ne z društvi in z obljubami.

Vsa družba je dolžna reševati to problematiko, če hočemo, da bomo učinkoviti in da bomo dosegli hitrejši napredek.

inž. L. Lilija

V času od 20. 12. 1971 do 20. 1. 1971 beležimo večjo aktivnost samoupravnih organov podjetja.

1. Delavski svet podjetja je imel sejo 30. 12. 1971 na upravi podjetja. Obravnaval je naslednje zadeve:

— Potrdil je poročilo o izvršitvi sklepov zadnje seje.

— Obravnaval predlog pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Obrazložitev pravilnika je v imenu odbora za poslovne in splošne zadeve dal glavni direktor.

Delavski svet podjetja je po razpravi sprejel novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov согласно z veljavnostjo od 1. 1. 1972 dalje.

INFORMACIJA O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV

— V nadaljevanju je sklenil, da temeljne organizacije združenega dela iz dobička izločijo sredstva za nagrade v višini najmanj 0,5 % od izplačane akontacije osebnih dohodkov, s katerimi razpolagajo same temeljne organizacije združenega dela in 0,5 % od izplačanih akontacij, s katerimi razpolaga podjetje.

Tako določena sredstva ne morejo presegati 8 % čistega dobička temeljne organizacije združenega dela. Sredstva so namenska. V primeru izgube lahko temeljne organizacije združenega dela ta sredstva porabijo za kritje izgube.

— Delavskemu svetu je bil predložen nov pravilnik o poslovanju Hranilnice in posojilnice. Dosedanja hranilno-kreditna služba se je že v lanskem letu preimenovala v Hranilnico in posojilnico. Glede na nekatere organizacijske spremembe je bilo potrebno pravilnik dopolniti in spremeniti. Predloženi pravilnik je DS sprejel z dopolnitvijo, da upravni odbor Hranilnice in posojilnice šteje toliko članov, kolikor ima izpostav. Sedaj je 23 izpostav.

— V skladu s statutom podjetja je DS izvolil sedem-članski odbor za splošen ljudski odpor v podjetju. Njegove naloge so določene v statutu in Zakonu o splošnem ljudskem odporu.

2. Dan pred sejo DSP, to je 29. 12. 1971, sta imela skupno sejo odbora za poslovne in splošne zadeve. Obravnavala sta pripombe na osnutek pravilnika o delitvi osebnih dohodkov iz javne razprave po delovnih enotah. V daljši razpravi sta obravnavala vse pripombe in nato sprejela končno besedilo pravilnika, ki je bil predložen DS v sprejem.

3. Oba odbora sta nato nadaljevala seje ločeno.

Odbor za poslovne zadeve je obravnaval naslednje zadeve:

— Sprejel je predlog sklepa o izločitvi sredstev za nagrade iz dobička temeljne organizacije združenega dela in ga predložil v potrditev delavskemu svetu.

— DE Kooperacija je odobril znižanje amortizacije na osnovnem sredstvu »hmeljišča« za 7 odstotkov.

DE Kmetijstvo Radlje pa je odobril povišanje amortizacijske stopnje za 6,3 % za leto 1971 na osnovnem sredstvu »hmeljišča«.

— V zvezi z revalorizacijo osnovnih sredstev je na predlog komisije za zemljišča določil vrednost kmetijskih zemljišč tako, da se kot vrednost vzame 3-kratni faktor katastrskega dohodka zemljišča.

— Odobril je prispevek za adaptacijo osnovne šole v Polzeli na podlagi družbenega dogovora z občino Žalec, ki znaša 15.000 din in se plača kot pogodbeno obveznost iz podjetniških sredstev na račun kompenzacije sredstev obratu Kmetijstvo Žalec.

Obrat Kmetijstvo Žalec je dal soglasje za kompenzacijo.

— Delovni enoti Kmetijstvo Šmarje je odobril povečanje stopnje investicijskega vzdrževanja od planirane po gospodar-

skem načrtu za 1971. leto 0,7 na 1,5 %.

Povečanje stopnje investicijskega vzdrževanja se odobri tudi komercialnem centru, in sicer od planirane po gospodarskem načrtu za 1971. leto 4,6 % na 8,8 %.

— Na predlog komisije za zemljišča je odobril brezplačen prenos parcel št. 779 in 777 k. o. Žalec, oziroma odpis kupnine v znesku din 21.232,00 v breme sklada za zemljišča in korist Krajevne skupnosti Žalec za potrebe razširitve pokopališča v Žalcu.

— Vlogi DE Hišni sklad za sofinanciranje rekonstrukcije vodovoda na Dobrni in Lokovini ni ugodil. Sprejel je stališča, da naj vprašanje sofinanciranja rešujejo DE Hišni sklad in uporabniki stanovanj, last DE Hišni sklad, ki spadajo v območje Krajevne skupnosti Dobrna-Lokovina.

Odbor za splošne zadeve je na 6. seji obravnaval naslednje zadeve:

— Osnutek pravilnika Hranilnice in posojilnice je bil v javni razpravi, na katerega je sprejel samo 4 predloge za dopolnitev osnutka. Odbor je pripombe obravnaval in sprejel končno besedilo pravilnika, ki ga je predložil DS v sprejem.

— Na prošnjo slovenjgraške bolnice je odobril finančno pomoč za nabavo opreme v otroškem oddelku, v znesku 3.000 deviznih din.

4. Odbor za finančne zadeve je na 6. seji 29. 12. 1971 obravnaval naslednje zadeve:

— Izvršil je pregled izvajanja sklepov zadnje seje in sprejel naloge za izvršitev sprejetih nalog.

— Obravnaval je problematiko obratnih sredstev zaradi velikih terjatev do kupcev. Ugotovil je, da se proti nekaterim dolžnikom vodi nenehna izterjava. Tudi naše obveznosti moramo poravnati sproti zaradi velikega angažiranja obratnih sredstev pri kupcih.

V nadaljevanju je obravnaval problematiko sredstev za nabavo koroze za potrebe Mešalnice iz uvoza. Po sporazumu med Ljubljansko banko, Poslovnim združenjem in proizvodnjo močnih krmil in Republiškimi skupnimi rezervami je dogovorjen način financiranja uvoza koroze in sicer: — 20 % prispevek iz lastnih sredstev in posojilne banke (50 : 50)

— 30 % iz sredstev skupnih rezerv SRS, za plačilo avansa (Nadaljevanje na 3. strani)

HMELJARSKI DOSEŽKI V KOOPERACIJI

Obračuni za leto 1971 in koriščenje rizičnega sklada

V preteklem letu 1971 smo v kooperaciji pridelovali hmelj na 938 ha hmeljišč, to je na skoraj istih površinah kot leta 1970 samo s to razliko, da smo lani pridelali za ca. 400 ton hmelja manj kot leta 1970. 925.943 kg pridelanega hmelja v preteklem letu so nedvomno vzrok, skrajno slabi vremenski pogoji med časom vegetacije, posebno še visoka vročina v mesecu maju, ki je preprečila normalen razvoj rastlinam. Lanskoletni nizki pridelek hmelja v kooperaciji, povprečno samo 987 kg na ha, bo vsekakor šel v statistiko savinjskega hmeljarstva kot črni podatek z upanjem, da se več ne ponovi. Dosežena kvaliteta hmelja 53,6 % I, 45,67 % II, 0,63 % III in 0,10 % IV vrste je pa še vedno nad povprečjem.

Kako pa plačilo hmelja za leto 1971

Po pogodbi za leto 1971 je bila določena cena do hmeljarja povprečno 22,40 din na kg oddanega hmelja. V členu 3 pa pogodba določa, da kolikor se povprečna dosežena cena poveča do Hmezada nad 27,60 din, si kooperacija in hmeljar delita to razliko v razmerju 30 : 70 v korist hmeljarja. Po dosedanjih obračunih pa je Hmezad akontiral kooperaciji povprečno ceno 31,58 din za kg hmelja, kar predstavlja povečanje za 3,98 din. Razlika pa je nastala zaradi povečane prodajne cene 1,98 din, na račun devalvacije pa 2,00 din. Po delitvenem razmerju 70 : 30 je dobil hmeljar doplačilo skupno 2,786 din in sicer v mese-

cu decembru 1,20 din ter v začetku januarja 1,576 din.

Prav tako se je povečala cena na račun boljše kvalitete dosežene v kooperaciji od predvidene za 0,26 din. Dosedaj dosežena cena za hmeljarja je povprečno 25,446 din na kg hmelja in se je formirala takole:

Pogodbena povprečna cena	22,40 din
boljša prodaja hmelja zaradi boljše kvalitete	1,20 din
zaradi devalvacije	0,26 din
dinarja	1,586 din
Skupno	25,446 din

Dokončna cena hmelja bo pa znana, ko bo prodan ves pridelek hmelja letnika 1971.

Zaradi slabega pridelka hmelja, povečana odkupna cena še daleč ne krije nastale izgube v hmeljarstvu. Zato hmeljarji upravičeno postavljajo zahtevo po koriščenju rizičnega sklada, ki se je v preteklih letih nalagal v namen nemotene hmeljske proizvodnje, za primer slabe letine ali nizkih cen hmelja na svetovnem tgru. Ker je med hmeljarji mnogo govora, koliko se je odvedlo v sklad preteklih letih in kakšno je stanje sedaj, podajam pregled dotoka sredstev in dosedaj že koriščenega sklada. V sklad se je evidentirano nalagalo od leta 1966 do 1969 po 1,00 din od kg hmelja in sicer:

leta 1966	1,221.410,00 din
leta 1967	1,077.160,00 din
leta 1968	1,051.060,00 din
leta 1969	1,204.692,00 din
Skupaj	4,554.322,00 din

Iz sklada se je že koristilo leta 1967 74.171,60 din in to za celo območje kooperacije.

V letu 1968 se ponovno koristi sklad za PE Braslovče, Trnava in Polzela v višini 80.000,00 din. Skupno se je sklad koristil v znesku 154.171,60 din tako, da je sedaj stanje sklada 4.400.150,40 din.

Hmeljarski odbor pri DE Kooperacija je na 2. seji 3. 12. 1971 obravnaval težki položaj hmeljarjev zaradi izpada proizvodnje in zahteval, da se v tej situaciji rizični sklad koristi.

Ker pa doslej ni obstajal pravilnik o nalaganju in koriščenju rizičnega sklada za hmeljarstvo, je hmeljarski odbor zadolžil strokovno službo kooperacije, da izdela osnutek pravilnika in ga predloži samoupravnim organom DE Kooperacija v obravnavo. Na tej seji so bili postavljeni razni predlogi, na kakšen način in koliko se naj koristi rizični sklad. Mnenja so bila zelo deljena, enoten sklep pa je bil, da se naj koristi sklad do polovice.

Hmeljarski odbor je na 3. seji z dne 21. 12. 1971 ponovno razpravljalo o pravilniku in načinu koriščenja sklada. Odbor je po daljši razpravi sprejel osnutek pravilnika o nalaganju in koriščenju rizičnega sklada, ki v osnovi ima načelo, **če ga vsi nalagajo, naj ga vsi koristijo**. Sprejet je bil tudi sklep, da naj v pravilniku razpravljajo hmeljarji po vseh PE in dajo svoje pripombe. Da bi bili vsi hmeljarji seznanjeni z pravilnikom, ga prilagamo v celoti.

(Nadaljevanje z 2. strani)

— 50 % iz lastnih sredstev za plačilo faktur po izvršeni dobavi koroze.

— Delovni enoti Mirošan se odobri kredit iz kreditnega sklada podjetja za nabavo ene škropilnice Mayers in ene kosilnice »Humus« v višini 115.000,— din.

— Obratu Mesnine se odobri oziroma dovoli premostitveni kredit iz kreditnega sklada za najnujnejše investicije do 31. 3. 1972 potem ko uvozni oddelek komercialnega centra preveri realnost cen uvožene opreme, obrat pa mora predložiti sklep sveta obrata, da bodo investicije pokrite iz pospešene amortizacije v letu 1972.

— DE Kmetijstvo Šmarje se za rekonstrukcijo kmetijske mehanizacije odobri kredit iz kreditnega sklada podjetja v višini 150.000 din v skladu s programom te enote.

— Za nabavo obiralnih strojev za kmete kooperante se Hranilnici in posojilnici odobri najetje kredita pri Ljubljanski banki, podružnici za kmetijstvo.

— Odbor je odobril najetje posojila po ponudbi Koteks — Osijek, za skladišče surovih kož pri obratu Mesnine.

— Odbor je bil seznanjen z zveznimi ukrepi na področju monetarno deviznega sistema, na dan 21. 12. 1971. Dinar je v odnosu na dolar devalviral za 13,33 % in revalvacijo tujih valut. V zvezi s tem je odbor sprejel sklep, da obrati oziroma delovne enote, ki bodo pozitivni finančni učinek po devalvaciji izkazale že v tem letu, naj skušajo tudi v tem letu kriti vsaj eno petino povečanih obveznosti do anuitet, ostale DE pa v smislu predhodnih sklepov finančnega odbora.

— Odbor je obravnaval potrebo po povečanju obresti na hranilne vloge, ker so ta ukrep sprejele tudi vse poslovne banke in pošte. Odobril je sklep odbora Hranilnice in posojilnice, da se obresti na hranilne vloge in posojila povečajo z veljavnostjo od 1. 12. 1971 dalje.

Odbor je obravnaval tudi potrebo po nabavi obiralnih strojev za kooperacijo. Sprejel je stališče, da naj DE Kooperacija skupno s komercialnim centrom izvrši postopek, ki velja za izvajanje investicij po organizacijskem predpisu, nakar bo finančni odbor po sprejemu ustrežne dokumentacije zadevo obravnaval in odločil o finančnih sredstvih.

F. Savinek

PRAVILNIK

o formiranju in koriščenju sredstev rizičnega sklada hmeljarske proizvodnje v DE Kooperacija (v nadaljnjem besedilu sklad).

1.

Namen sklada:

Namen sklada je omogočil hmeljarju kooperantu nemoteno hmeljsko proizvodnjo in kritje škode nastale zaradi izjemnih nezavarovanih nezgod in neugodne tržne situacije, ki bi utegnili nastati po sklenitvi pogodbe, to je med vsakoletno proizvodnjo.

2.

Formiranje sklada

Sredstva za sklad se formirajo iz odvoda sredstev po kg oddanega hmelja vseh vrst in to vsakoletno ko so dani pogoji za to. V sklad se odvaja:

Ko je skupni indeks vrednosti iz povečanega hektarskega donosa in večje prodajne cene od pogodbene večji za več kot 5 % od pogodbene vrednosti 100 na ha.

Osnova za izračun indeksa vrednosti 100 na ha je doseženi 5 letni povprečni ha donos za DE, pomnožen z vsakoletno pogodbeno ceno DE do Hmezada.

5 letni povprečni ha donos zajema vse površine pod hmeljem.

Primer izračuna indeksa vrednosti 100 na ha

vrednost 100 = 5 letni povprečni donos 1245 kg x pogodbeno cena	27,60	= 34.362,00 din
doseženi ha donos 1280 x dosežena cena 29,53		= 37.798,40 din
doseženi indeks vrednosti 100		= 37.798,40 din

V izračunu sta upoštevana oba faktorja, donos in dosežena cena. V tem primeru je indeks vrednosti 110 %.

Za odvod sredstev v sklad se uporablja naslednja lestvica:

če je indeks vrednosti od 106—108 %	=	0,50 din
če je indeks vrednosti od 108—110 %	=	1,00 din
če je indeks vrednosti od 110—112 %	=	1,50 din
če je indeks vrednosti nad 112 %	=	2,00 din

Po zgornjem izračunu bi se odvedlo v sklad 1,00 din.

3.

Odvod sredstev v sklad se izvrši iz razlike med pogodbeno in doseženo prodajno ceno DE do Hmezada pred pogodbeno delitvijo, ki določa razmerje delitve med kooperacijo in hmeljarjem. Delitveno razmerje določa glede na udeležbo na dobičku vsakoletna pogodba. Odvedena sredstva se vodijo evidenčno za DE kot celoto ter se pred ugotovitvijo letnega dohodka nalagajo kot neobvezni rezervni sklad,

(Nadaljevanje na 4. strani)

Gozdarji si ogledujejo posekan les v »parku« nad Rogatcem.

(Nadaljevanje s 3. strani)
ki se ga ne more koristiti v druge namene ampak samo po tem pravilniku.

4.

V sklad se nalaga do 15 % celokupne letne vrednosti proizvodnje hmelja v DE Koperacija. Ko je dosežena ta vrednost se preneha vlagati v sklad. V sklad se ponovno vlaga ob črpanju sredstev sklada ali pa, da se je letna vrednost proizvodnje povečala za toliko, da naložena sredstva v skladu ne predstavljajo več 15 % vrednosti.

5.

Koriščenje sklada:

Sredstva sklada so v pristojnosti sveta DE, ki na predlog hmeljarskega odbora sklepa o načinu in višini koriščenja ter sprejme dokončen sklep. Sklad se koristi samo zaradi večjih elementarnih nezgod, ki zajema več kot polovico PE in niso posledica talnih razmer (boniteta razreda, prodnata zemljišča, zamočvirjenost). Koriščenje sklada je obratno sorazmerno v primerjavi z nalaganjem po izračunu indeksa vrednosti na ha po oddanih kg hmelja za DE kot celoto.

Sklad se koristi:

če je indeks vrednosti manjši od 92—90 %	=	0,50 din
če je indeks vrednosti manjši od 90—88 %	=	1,00 din
če je indeks vrednosti manjši od 88—86 %	=	1,50 din
če je indeks vrednosti manjši od 86—84 %	=	2,00 din
če je indeks vrednosti manjši od 84	=	2,50 din

Primer indeksa vrednosti za leto 1971

5 letno povprečje ha donos 1245 kg x pogodbeni cena 27,60 din	=	34.362,00 din
dosežen ha donos 987 kg x dosežena cena 29,53	=	29.146,10 din
indeks vrednosti = 29.146,00 : 34362,00	=	84,8 %

V tem primeru se koristi sklad v višini 2,00 din na kg oddanega hmelja za DE kot celoto. Ha donos v letu, ko se je koristil sklad, se ne upošteva pri nadaljnjem izračunu 5 letnega povprečja, temveč se izloči.

6.

Koriščenje sklada za pokritje nastalih nezgod iz odstavka 4 se na podlagi sklepa DE o načinu in višini obračuna v breme sklada in izplača hmeljarjem — oškodovancem.

7.

Pravilnik stopi v veljavo ko ga potrdi svet DE Kooperacija, upoablja pa se od dalje.

8.

Svet DE Kooperacija je na seji dne sprejel in potrdil Pravilnik o formiranju in koriščenju sklada.

Predsednik sveta DE

Predloženi pravilnik je obravnaval Svet DE Kooperacija na seji dne 31. 12. 1971. Pravilnik je v načelu sprejel s pripombo, da se v členu 5 spremeni definicija koriščenja sklada v toliko, da namesto več kot polovico PE spremeni v več kot polovico površine posajenih s hmeljem. Prav tako je Svet DE sklenil, da se pravilnik za leto 1971 izjemno ne upošteva, ker je med tem nastopila devalvacija dinarja, ampak se naj rizični sklad koristi po realni o-

цени. Na vas hmeljarjih je sedaj, da na samoupravnih organih PE razpravljate o pravilniku, dodate morebitne pripombe o načinu koriščenja rizičnega sklada pa preudarno in gospodarno predlagate, koliko naj se ga še koristi.

Vse svoje predloge naj odgovorili na PE pošljejo na DE Kooperacija, kjer bodo organi upravljanja, to je hmeljarski odbor in Svet DE vaše objektivne in realne predloge upošteval in sprejel dokončni sklep. Zagar Stanko

Bo to leto bolj plodno?

Preteklo leto je o problemih kmetijstva grmelno v raznorodnih dvoranah, na raznorodnih nivojih ter v raznorodnih političnih organizacijah. Seveda pa znan pregovor: »Tresla se je gora, a rodila se je miš,« tudi marsikaj pove. Vendar pa na srečo tokrat to le povsem ne drži. Končno so bile nekatere misli le speljane v prakso. Izgleda, da so naši politiki tudi le začeli enkrat uporabljati boljše seme ter sodobno tehnologijo pri obdelovanju političnega polja. Na republiški ravni smo sedaj tik pred ustanovitvijo Združene zveze, Zveze hranilnokreditnih služb in že dolgo pričakovanega sekretariata za kmetijstvo. Upamo, da se bo njihovo delo kmalu poznalo tudi v praksi. Namreč do sedaj smo vse preveč govorili samo pri vrhu, premalo pa smo to prenašali v prakso na terenu. Če damo roko na srce, je le treba priznati, da smo kljub vsemu nekaj malega le napravili. Opravičilo je tudi to, da se vsega, kar smo skuhalih v zadnjem desetletju, le ne da pojesti kar na mah. Pa tudi pred problemi smo tako vneto zatiskali oči, da nas sedaj vse preveč slepi.

Pogumni pa so bili na Dolenjskem z odločitvijo, da se združi delavsko in kmečko socialno zavarovanje. Mislim, da je bilo to zelo pametno in da kljub nekaterim pomislekom k temu pristopijo tudi drugod. S tem bi namreč bil odpravljen dober del socialne diferenciacije med kmeti in nekmeti. Vkolikor pa vem, je bil za kmete to zelo boleč problem in ga je bilo večkrat slišati iz posameznih razprav.

Verjetno pa se kmetje pre malo zavedamo, da nam posredno stoddostno nihče ne more pomagati. Prvi in zadnji, ki lahko pomaga, je kmet sam. Na vrhu lahko le politično in gospodarsko vplivajo, kdo je tisti, ki pa bo napravil odločilen korak v praksi, pa se ve.

Rešitev za to je nedvomno v denarju. Če je tega dovolj, si lahko omislamo sodobno gospodarstvo, pokojninsko zavarovanje takšno kot si ga želimo, kar pa je že mnogo za boljši življenjski položaj.

Vse to zgoraj omenjeno pa bi lahko dosegli ob iskanih, kakovostnih in obilnih pridelkih. Tu pa se prične pesem, v kateri bi morala zaigrati prvo violino prav pospeševalna služba v kmetijskih organizacijah. Dandanes bi moral biti kmet že velik strokovnjak, da bi lahko sproti ugotavljal po čem je na trgu veliko povpraševanje oziroma nasprotno. Trg včasih zahteva in dobro plača določene pridelke, za katere pa se nihče ne spomni, da bi jih prideloval. Tu pa bi lahko prišel do izraza pospeševalec, ki bi lahko usmerjal gospodarstvo ter istočasno strokovno svetoval.

Neizkoriščene so tudi možnosti na malih kmetijah, ki kot izgleda, kmetijskim organizacijam niso interesantne. Vendar bi kljub temu lahko marsikaj pridelovale za trg. So stvari, ki jih je mogoče pridelovati tudi na manjših površinah, pa kljub temu nudijo velik zaslužek. Tu bi torej človek pričakoval elastičnost posameznih organizacij in bi jim tudi istočasno z mnogo večjim veseljem privoščil delež, ki jim pripada.

Kmetje vse prevečkrat vidimo uspeh v masovnem preurejanju gospodarskih poslopij za vsako ceno, četudi na račun velikih kreditov. Mislim, da je to zelo tvegano, sploh pa v sedanjem času, ko je popolna specializacija izvedljiva predvsem pa sigurna le v malih primerih. Pitanci se lahko redijo tudi v malo slabših pogojih. Važno je namreč, da pričnemo gospodarjenje graditi na trdni osnovi ne pa nekje v oblakih. Graditi na trdni osnovi večinoma z lastnimi sredstvi, pa se da edinole v razgibani kmetijski organizaciji, ki ima posluš za široko sodelovanje.

Iz tega sledi, da edino boljše finančno poslovanje izkoplje posameznega kmeta iz zaostalosti. Torej je le sam tisti, ki si bo najbolj pomagal. Zavedati se je treba tudi tega, da iz zraka običajno razen dežja in toče drugo ne pada. Pa verjetno tudi odrešitve za slovenskega kmeta ni pričakovati od tam.

Franci Izlakar

Na nedavnem sestanku v Šempetru so strokovnjaki razpravljali o kmetijski mehanizaciji in strojnih skupnostih.

Sadno drevje so v sadovnjakih okoli Rogateca kljub mreži zavarovali proti zajcu še s papirjem.

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

Nove krmne mešanice iz mešalnice močnih krmil

V zadnjem času smo v mešalnici močnih krmil začeli s proizvodnjo več novih krmnih mešanic, oziroma koncentratov. Ta krmila bodo zlasti zanimiva za kmeta — proizvajalca, ker mu predstavljajo le dopolnilno komponento krme, ki jo sam pridelava doma. To je zlasti važno v tem obdobju, ko je cena krmil sorazmerno visoka, oziroma so cene mleku in mesu v nesorazmerju s cenami močnih krmil.

V prehrani živali danes zavzema preskrba z minerali in mikroelementi izredno važno mesto. Doslednejša selekcija in kot posledica tega večja proizvodnja zahtevata pravilno prehrano, da lahko izkoristimo genetski potencial živali. Toda ni dovolj, da je žival preskrbljena s hranilnimi snovmi (beljakovine, energija), dobra mora biti tudi preskrba z minerali. Če teh manjka, pride do zmanjšanja proizvodnje in do zdravstvenih motenj. Ugotovljeno je, da doma pridelana krma ne vsebuje dovolj mineralnih snovi, da bi krila potrebe v intenzivni govedorejski proizvodnji. Dovolj je sicer apnenca, toda manjka fosforja, magnezija, natrija, klor, mangana, kobalta, joda, cinka, železa. Zaradi pomanjkanja teh elementov v prehrani pride do zmanjšane proizvodnje mleka, pri kravah se kažejo plodnostne motnje, novorojena teleta so šibka, krave se hitro izčrpajo in izgube svoje proizvodne sposobnosti. Mlade živali se ne razvijajo skladno in imajo majhen prirast. Pomanjkanje mineralnih snovi pa lahko povzroči tudi obolenja kot npr. rahitis, motnje v prebavi itd. Da bi se temu izognili, je potrebno živalim poleg krme za vzdrževanje in proizvodnjo pokladati tudi mineralno krmilo. To krmilo mora vsebovati mineralne snovi v določeni količini in kar je najvažnejše — v pravilnem razmerju. Prav to pa nam nudi mineralni koncentrat. Ta je bogat s fosforjem, ki je v prehrani goveda posebno važen. Razmerje med kalcijem in fosforjem je izredno ugodno. Mineralni koncentrat vsebuje tudi vse važnejše mikroelemente, ki smo jih že našli. Poleg tega sta koncentratu dodana vitamina A in D. Vitamin A ima vpliv na splošno zdravstveno stanje, rast živali in njeno proizvodnjo. Vitamin D sodeluje pri presnovi kalcija in fosforja in zato ta dodatek še povečuje vrednost rudninskih snovi v koncentratu. Mineralni koncentrat naj bi pokladali govedu v naslednjih količinah:

Krave molznice 100 g na dan
visko mlečne in breje krave 160 g na dan
mlado govedo 30—60 g na dan
teleta 20—30 g na dan

V kolikor govedu pokladate manjše količine, ni zaželenega uspeha. Če priporočene količine prekoračite, ne pride do škodljivega delovanja. Če pri govedu že opažate pomanjkanje rudnin, priporočamo dajati v začetku tudi višje doze (celo dvakratne).

Vsako krmilo, bogato z minerali ima za govedo odvraten okus, zato se morajo nanj živali postopoma navaditi.

Mineralni koncentrat lahko zahtevate v vseh kmetijskih preskrbah v paketih po 5 ali 50 kg.

V naslednji številki se bomo zadržali pri beljakovinskih koncentratih.

inž. Majda Šoster

O karenčnih dobah nekaterih pesticidov

Strokovnjaki za prehrano ljudi, zdravniki in delavci v kmetijstvu ugotavljajo, da se v kmetijskih pridelkih (rastlinskih in živalskih) iz leta v leto najde več ostankov kemičnih sredstev za zaščito rastlin pred boleznimi in škodljivci. Kljub navedenim ugotovitvam pa teh sredstev uporabljamo vedno več, in to zaradi pojava vse večjega števila boleznih in škodljivcev ter sodobnega načina pridelovanja.

S kontrolirano in strokovno uporabo kemičnih sredstev za varstvo rastlin se da znatno zmanjšati nevarnost in škodljive posledice za zdravje ljudi in živali zaradi ostankov sredstev v pridelkih. Pri uporabi zaščitnih sredstev je predvsem važno, da poznamo njihove lastnosti glede strupenosti in skrajnega roka, do katerega se smejo še uporabljati pred spravilom oziroma žetvijo. Isto velja za rastlinske proizvode, spravljene v skladiščih, da namreč določenih sredstev ne smemo uporabiti tik, preden proizvode damo v potrošnjo.

Zvezni sekretariat za gospodarstvo je v ZUL št. 51/1970 objavil navodilo o skrajnih rokih, do katerih se smejo pri zaščiti rastlin še uporabljati sredstva za varstvo rastlin (pesticidi).

Podajamo pregled nekaterih nevarnih sredstev in karenčno dobo za uporabo:

sredstvo	karenčna doba
ultracid	35 dni
paration	21 dni
dithan	7 dni
sevin	7 dni
ortocid	7 dni
keltan	21 dni
dimekron	21 dni
ortofaltan	7 dni
endrin	35 dni
elokron	28 dni
euporen	14 dni
karatan	21 dni
terra sylvam	60 dni
diazinon	14 dni
metasystox	28 dni

To pomeni, da se morajo vsi, ki ta sredstva (poleg ostalih, ki niso navedena) uporabljajo v proizvodnji strogo ravnati po teh navodilih in navedenih sredstev za zaščito rastlin pred žetvijo ne smejo uporabljati po tem roku.

Strogo pa se morajo ravnati po navodilih, ki so napisana na embalaži sredstev, predvsem kar se tiče količine posameznega sredstva na enoto površine, oziroma na določeno količino vode.

V kratkem bo izšel zvezni predpis, s katerim bo predvidena nadaljnja uporaba nekaterih sredstev, ki so vsled svojih lastnosti nevarna za zdravje ljudi in živali. Ta sredstva se v rastlinah slabo razkrajajo in zaradi tega bolj kopičijo. Njihova prisotnost je ugotovljena v prehrabnih proizvodih, surovinah, tleh, itd.

S. L. in G. I.

Iz gozdov nad Šmarjem pri Jelšah vlačijo z dvema paroma konj les v zelo težkih delovnih pogojih za DE Gozdarstvo Polzela

Inž. Zvone Pelikan je mladim kmetijskim proizvajalcem PE Celje pokazal, kako raste savinjski witloof.

Z DKIT ŽALEC PO SOVJETSKI ZVEZI

(2. nadaljevanje)

»Kdor ni videl pariškega metroja, ni videl Pariza,« pravi pregovor. Se bolj pa ta pregovor velja za Moskvo, saj je njen metro velemesto pod zemljo. V skoraj dveurni vožnji za 5 kopejk, globoko pod zemljo, kjer so tiri in postaje na križiščih krožne proge v treh nadstropjih, nismo videli dveh enakih postaj. Metro pridrvi vsaki dve minuti. Na postajah dobiš vtis, da si na galerijah. Grajene so v stilih narodov SZ in njih dosežkov, druge pa ponazarjajo športne panoge, razne bitke, rodove vojske, gospodarske panoge itd. Povsod pa vlada red in čistoča.

18. IX.

Moskva se nam noče razkriti in pokazati v luči sonca. Nebo pokriva nizki in težki oblaki. Na programu je ogled Leninovega mavzoleja in Kremlja. Kar dve uri smo čakali v dolgi koloni s turisti iz drugih držav veseli, da smo imeli kot tuji prednost, kajti za nami se je po stezah parka ob kremeljskem obzidju vila kilometre dol-

jev, starih ruskih kočij, zbirke kron, svečanih oblek, cerkvenih rekvizitov, raznih servisov iz francoskega in angleškega srebra, starega stekla, igrače Petra Velikega in emali z Urala za okras zlatih predmetov. Močan vtis na nas so še zapustile zgradbe vlade, arhangeljska katedrala, bivša stara domača cerkev carjev, v kateri so Ivana Groznega, ki je bil proti verskim predpisom večkrat oženjen, zato, da ga ne bi ljudje videli pri maši, zgradili poseben vhod. Uspenska cerkev je bila glavna cerkev stare Rusije in je narejena po vzorcu edinstvene cerkve v mestecu Uspensk v centralni Rusiji. Poleg cerkve je bivša rezidenca patrijarha in granovitaja palača za tuje poslance. Na kamnitem podstavku stoji 200 tonski car zvon, ki ni nikoli zvonil, nedaleč od njega pa stoji velik car top, ki ni nikoli streljal. Okrog Ivanovskega trga, kjer so razglašali carske ukaze, stojijo zgradbe bivšega senata, sedaj rezidenca vlade, mali Leninov muzej, bivše gledališče, prezidij vrhovnega sovjeta SSSR, vojna akademija, nasproti nje

Pogled na eno glavnih moskovskih ulic — prospekt Marxa

ga vrsta domačinov. Rdeči trg je bil zaprt za ves promet. Razvrščeni v vrsto dva in dva smo se v svečanem vzdušju pomikali proti vходу mavzoleja zgrajenega iz temnordečega marmorja. Ob vhodu sta stala kot kipa stražarja med vedno svežim cvetjem. V mavzolej ne dovolijo nositi fotoaparator in večjih predmetov. Sredi črnega marmorja je v stekleni krsti in v poltemi sijal Leninov obraz. V globoki tišini smo začutili, koliko pomeni Leninu narodom SZ.

Med srebrnimi smrekami in skrbno negovano trato za mavzolejem in pred kremeljskim obzidjem, v katerem so žare in spominske plošče revolucionarjev, herojev in zadnjih treh astronautov, so od desne proti levi pokopani Zukov, Zdanov, Frunze, Sverdlov, Dzeržinski, Kalinin in Stalin.

Za mogočnim trdnjanskim obzidjem Kremlja, ki dominira nad Moskvo, smo si najprej ogledali palačo orožja. V njej so neprecenljive zbirke starega orožja, prestolov ruskih car-

pa najnovejša in najmodernejša stavba Kremlja Kongresna dvorana, ki jo je dal zgraditi Hruščov za XXII. kongres KP SZ. Parter te dvorane, ki ima 6.000 sedežev, je dve nadstropji pod zemljo.

Popoldne smo si na prospektu Kotuzova v bližini slavoloka zmage (vrat) nad Napoleonom ogledali muzej borodinske bitke. Stavba je postavljena nalašč za 115 metrov dolgo in 15 metrov visoko Roubaudovo platno, ki ponazarja borodinsko bitko ob 12.30 7. IX. 1812. leta. Gledalec slike ima vtis, da je sredi bojnega meteža. Ta vtis daje 13 m tako večje izdelanega ospredja, da smo ugibali, kje se le-to konča in prične slika.

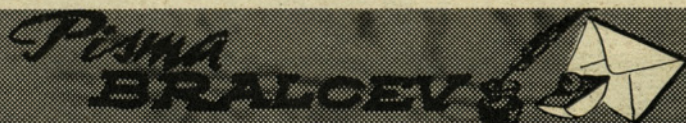
Poslednje ure v Moskvi izkoristimo za ogled trgovin, nakupe in še za ogled mesta.

Pred odhodom s kijevske železniške postaje ob 21.20 je pod visoko kupolo postaje zadonela ubrana slovenska pesem. Onemete potnike smo pustili v veri, da smo pevski zbor na turneji.

Lep primerek pravilno raščenege savinjskega witaloofa

Hmeljar izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« — Žalec, ureja uredniški odbor: Anton GUBENSEK, idpl. kmet, inž. — predsednik in člani: Stane MAROVČ, dipl. kmet inž., Anton HORVAT, dipl. kmet inž., Franc IZLAKAR, kmečki sin, Rajko ZOHAR, dipl. živ. tehnolog Miljeva KAC, dipl. kmet inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VYBIHAL — glavni urednik. — Uredništvo je na Kombinatu »Hmezad« Žalec, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12 dinarjev. — Tisk in klišei AERO kemična in grafična industrija Celje.

Loči nas daljava!

Hmeljar je strokovno glasilo, zato se mi zdi, da je v njem premalo pisanega o hmelju in hmeljarstvu. Jaz sem pogrešal obrazložitev obračuna hmelja in vse do prejema denarja nisem vedel, koliko bom dobil. V Hmeljarju bi morale biti navedene cene in njih spremembe med letom, pa če tudi na prvih straneh, saj vsi delamo za denar.

Zanima me tudi, zakaj se pogodbe tako pozno sklepajo. Kmet mora vendar pred setvijo vedeti za ceno na pogodbi, že zaradi gnojenja in setve same.

pozabimo. Nasveti in kratki napotki za različna dela bi nam v Hmeljarju bili zelo dobrodošli.

Daljava nas bolj veže na časopis, zato želimo v njem vse za uspešnejše delo.

Z najlepšim pozdravom
Ivan Čremošnik
Ponikva pri Grobelnem

Denarja ni, kljub temu da je

Izvozna podjetje za hmelj Hmezad Žalec je dne 17. junija 1971 nakazalo 62.768,75 dinarja kot doplačilo na hmelj letnika 1970 Kmetijskemu kombinatu Šentjur pri Celju. Iz navedene vsote bi morali izplačati hmeljarjem za oddani hmelj letnika 1970 po 1 dinar po kilogramu. Hmeljarji pa še kljub povpraševanju tega denarja do danes nismo dobili, zato želimo odgovor v Hmeljarju.

Proizvajalci hmelja iz Šentjurja pri Celju

LJUDSKI PREGOVORI

Če se na svečnico jasno zdani, zima rada še dolgo trpi.

Kakršno vreme na Petrovo kane, tako rado cel mesec ostane.

IZREKI

Resnica se najbolj sliši, kadar si jo ljudje prišepetavajo.

Zaradi lenobe se pogreza travovje in zaradi zanikrnosti rok kaplja v hišo.

Da bi se nekateri uveljavili v kolektiv, žrtvujejo še zadnji adut — lastno mišljenje.

Z navadno kostjo lahko podkupiš navadnega psa.

NAGRADE NOVOLETNE KRIŽANKE

Žreb je to pot določil nagrade sledečim:

1. nagrado 100 din prejme PETER KAINZ, Petrovče 15
 2. nagrado 70 din prejme JUDITA MIHELJAK, Soseska Ložnica 1, Žalec
 3. nagrado 50 din prejme ANDREJ ČEDE, Petrovče 84
 4. nagrado 30 din prejme PAVLE OSTRUH, Petrovče
 5. nagrado 20 din prejme JOŽE KRULEC, Galicija 5, Žalec
- Vsem izžrebancem iskreno čestitamo Uredništvo

OGLAS

Prodam 1000 hmeljev.

Jože Jordan
Gotovlje 93

ZA SMEH

Za pusta

»Tone, kako se boš maskiral?«
»Neviden človek bom!«
»Kako boš pa to naredil?«
»Ko bo treba plačati, bom izginil!«

ZA FEBRUAR

Od 29/1 do 5/2 OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407
od 5/2 do 12/2 LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201
od 12/2 do 19/2 FLORJANC Julij, dipl. vet., Brasl., tel. 72-048
od 19/2 do 26/2 ŠRIBAR Edvard, dipl. vet., Šempeter, tel. 71-080
od 26/2 do 4/3 OCVIRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

Ob delavnikih prične dežurstvo ob 15. uri in traja do 7. ure naslednjega dne.

VETERINARSKA POSTAJA ŽALEC

HMELJAR

Hmeljar izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« — Zalec ureja uredniški odbor: Anton GUBENSEK, dipl. inž. — predsednik in člani: Stane MAROVT, dipl. inž., Anton HORVAT, dipl. kmet. inž., Franc IZLAKAR, kmečki sin, Rajko ZOHAR, dipl. živ. tehnolog, Miljeva KAČ, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VYBIHAL — glavni urednik. — Uredništvo je v Kombinat »Hmezad« Zalec, Ulica žalskega tabora 1. — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12 dinarjev. — Tisk in klišei AERO kemična in grafična industrija Celje.

1972/1

PRILOGA HMELJARJA

ŠKROPILNI PROGRAM ZA HMELJIŠČA V LETU 1972

V zimskem času navadno vsako leto v »Sodobnem kmetijstvu« objavljamo škropilne programe za nasade in posevke, da bi pomagali proizvajalcem pri planiranju kemičnih in zaščitnih sredstev, mehanizacije in delovne sile. V program uvrščamo tudi hmeljišča. Seveda so škropilni programi samo načrt, ki predvideva poprečno število in približni čas škropljenja. Točnejše roke pa na

podlagi vremenskih podatkov in opazovanj razvojnih stadijev gojenih rastlin, bolezni in škodljivcev v nasadih in polju, napoveduje preko leta prognostična služba, oziroma se zanje odločimo sami, ko smo ugotovili stanje v nasadu.

Letos smo se odločili, da bomo škropilni program za hmeljišča posebej objavili v strokovni hmeljarjevi prilogi. In še več: objavili

bomo škropilni koledar ne samo za savinjski golding, ampak tudi za vse nove sorte, ki jih gojimo na hmeljarskem področju Slovenije.

K temu nas je navedlo predvsem naslednje dejstvo: v Sloveniji škropimo poprečno hmeljišča 5-krat letno. To je gotovo najmanjša številka za škropljenja v evropskih hmeljnih nasadih. K tej, za proizvodnjo ugodni šte-

SAVINJSKI GOLDING

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba		
prvo škropljenje proti kuštravcem	konec aprila	takoј po rezi	peronospora	antracol	0,20	Če ogrožajo hmeljišče bolhaši v času, ko ga ne škropimo proti peronospori, zaprašimo nasad z elokronom ali malation prašivem. Škropivu pa v tem primeru primešamo nuvacron, elocron ali dimecron.		
				dithane M-45	0,25			
				faltan	0,20			
				mycodifol	0,15			
				orthocide	0,25			
				brestan	0,10			
				dutter	0,10			
				cuprablau	0,50			
cuprablau Z	0,30							
	bakreno apno 50	0,50						
drugo škropljenje proti peronospori	maja	mladice so napeljane	peronospora	antracol	0,20	Če je potrebno škropljenje proti ušem ali bolhačem dodamo škropivu metasystox.		
				dithane M-45	0,25			
				faltan	0,20			
				mycodifol	0,15			
				orthocide	0,25			
				cuprablau	0,50			
				cuprablau Z	0,30			
					bakreno apno 50		0,50	
škropljenje stranskih poganjkov	junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	antracol	0,20	Če se uši in rdeči pajek masovno pojavi že pred junijem, poškropimo poprej z metasystoxom in mu dodamo tudi fungicid.		
				dithane M-45	0,25			
				faltan	0,20			
				mycodifol	0,15			
				orthocide	0,25			
				cuprablau	0,50			
				cuprablau Z	0,30			
					bakreno apno 50		0,50	
					uši in rdeči pajek		metasystox	0,10
				prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija		spodnje panoge cveto	peronospora
cuprablau Z	0,30							
bakreno apno 50	0,50							
mycodifol	0,15							
uši in rdeči pajek	nuvacron	0,15						
	diazinon	0,20						
	ultracid	0,10						
rdeči pajek	tedion	0,15						
	kelthan	0,15						
	anilix	0,10						
	rospin	0,15						
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	cuprablau	0,50	Če se v tem času poveča populacija rdečega pajka ali listnih uši, dodamo škropivu zgoraj omenjene insekticide oziroma akaricide. V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10-tih dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.		
				cuprablau Z	0,30			
				bakreno apno 50	0,50			
				mycodifol	0,15			

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba	
prvo škropljenje proti peronospori	druga dekada aprila	takoj po rezi	peronospora	mycodifol	0,15		
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
drugo škropljenje	tretja dekada aprila	mladice	peronospora	mycodifol	0,15		
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
tretje škropljenje proti peronospori	prva dekada maja	mladice so napeljane	peronospora	mycodifol	0,15	Če ogrožajo hmeljišče bolhači dodamo škropivu nuvacron, elocron ali dimecron.	
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno	0,50		
četrti škropljenje proti peronospori	druga dekada maja	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	mycodifol	0,15		
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
peto škropljenje proti peronospori	tretja dekada maja	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	mycodifol	0,15		
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
				uši in rdeči pajek	metasystox		0,10
šesto škropljenje proti peronospori	prva dekada junija	mladice se vzpenjajo po opori	perospora	mycodifol	0,15		
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
sedmo škropljenje proti peronospori	druga dekada junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	mycodifol	0,15	V nekaterih letih je potrebno škropljenje z metasystoxom ponoviti.	
				antracol	0,20		
				faltan	0,20		
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija	spodnje panoge cveto	peronospora	mycodifol	0,15	Če populacija listnih uši in rdečega pajka ni velika in če vreme ne pogojuje njihovemu razvoju, škropimo samo proti peronospori. Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan.	
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
				uši in rdeči pajek	nuvacron		0,15
					diazinon		0,20
					ultracid		0,10
	rdeči pajek	tedion	0,15				
		kelthan	0,15				
		anilix	0,10				
		rospin	0,15				
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	mycodifol	0,15	Če se v tem času poveča populacija rdečega pajka ali listnih uši, dodamo škropivu zgoraj omenjene insekticide, oziroma akaricide. Če je v nasadu pepelasta plesen dodamo škropivu karathan ali cosan.	
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		
tretje škropljenje v cvet	konec julija ali v začetku avgusta	prvi cvetovi prihajajo v storžke	peronospora	mycodifol	0,15	Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan. V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10. dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.	
				cuprablau	0,50		
				cuprablau Z	0,30		
				bakreno apno 50	0,50		

Podjetniški PREDPISI

FEBRUAR 1972

PRILOGA HMELJARJA

ŠTEVILKA 1

Spoštovani bralci

Z današnje številke glasila Hmeljar začnemo z izdajanjem uradne priloge pod naslovom »Podjetniški predpisi«. Z izdajo te priloge želimo znatno izboljšati informiranje slehernega člana delovne skupnosti z vsemi internimi predpisi, ki jih sprejemajo samoupravni organi podjetja.

V uradni prilogi bomo objavili vse sprejete samoupravne akte, ki veljajo za celo podjetje, osnutke splošnih aktov, ki se dajejo v razpravo, vse sklepe delavskega sveta podjetja, ki imajo značaj splošnih aktov in druge predpise, s katerimi bomo urejali medsebojne odnose.

Glede na različen sestav članov delovne skupnosti (delavci v rednem delovnem razmerju in kmetje kooperanti), bo uradna priloga izhajala v različni nakladi. Predpise, ki se tičejo vseh, bodo dobili vsi, predpise, ki bodo veljali samo za zaposlene delavce ali samo za kmete kooperante, bodo dobili le tisti, ki se jih tičejo.

V današnji prvi številki uradne priloge objavljamo Pravidnik o poslovanju Hranilnice in posojilnice. Ta pravilnik je dopoljen pravilnik Hranilno-kreditne službe, kot se je imenovala ob ustanovitvi. V preteklem letu je delavski svet podjetja sklenil, da se Hranilno-kreditna služba preimenuje v Hranilnico in posojilnico, zato je bilo potrebno sprejeti nov pravilnik.

Uradna priloga bo oštevilčena s tekočimi številkami izdaj, z navedbo datuma izida in označena z znakom podjetja. Priporočamo, da si jo vsi shranjujete, ker boste na ta način lahko imeli celoten pregled nad podjetniškimi predpisi.

Eventuelne pripombe in predloge za izboljšanje obveščanja, prosimo, da pošljete na uredništvo Hmeljarja.

Sekretar Franc Savinek

Na podlagi 4. člena Zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditne službe kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij (Uradni list SRS, št. 22/69), 120. in 297. člena statuta Kmetijskega kombinata Hmezad je sprejel delavski svet podjetja na seji 10. 12. 1971

PRAVILNIK

o organizaciji in poslovanju Hranilnice in posojilnice

I. Splošne določbe

1. člen

Hranilno-kreditna služba ustanovitelja (v nadaljenjem besedilu: Hranilnica in posojilnica) je posebna organizacijska enota s samostojnim obračunom in statusom samostojne organizacije združenega dela.

Sedež Hranilnice in posojilnice je na sedežu ustanovitelja v Žalcu, Hmeljarska ulica 3.

Hranilnica in posojilnica ima svoj ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, ekspozitura v Žalcu.

2. člen

Hranilno-kreditno poslovanje je organizirano v izpostavah Hranilnice in posojilnice na poslovnem področju ustanovitelja. O ustanovitvi novih ali ukinitvi obstoječih izpostav odloča upravni odbor Hranilnice in posojilnice.

3. člen

Hranilnica in posojilnica sprejema hranilne vloge, daje kredite in odloča o drugih zadevah v skladu s tem pravilnikom.

4. člen

Hranilnica in posojilnica ima svoje samoupravne in izvršilne organe, ki na področju hranilno-kreditnega poslovanja izvajajo poslovno politiko ustanovitelja in odločajo v skladu s tem pravilnikom ter sklepi in smernicami organov ustanovitelja.

5. člen

Za obveznosti iz hranilno-kreditnega poslovanja Hranilnice in posojilnice jamči neomejeno ustanovitelj.

II. Naloge in pravice Hranilnice in posojilnice

6. člen

Hranilnica in posojilnica opravlja zlasti naslednje:

a) organizira in pospešuje varčevanje in zbiranje hranilnih vlog;

b) odobrava posojila kooperantom in delavcem ustanovitelja, drugim občanom in ustanovitelju ter sklepa zadevne kreditne pogodbe;

c) v imenu in za račun ustanovitelja lahko po sklepu njegovega delavskega sveta opravlja finančna opravila v zvezi s kooperacijsko dejavnostjo in druga podobna opravila;

č) s soglasjem ustanovitelja sklepa pogodbe z drugimi hranilno-kreditnimi organizacijami in poslovnimi bankami o posoji ali najetju denarnih sredstev;

d) predlaga letni finančni načrt Hranilnice in posojilnice, skrbi za njegovo realizacijo in v skladu s tem pravilnikom in statutom ustanovitelja odloča o delitvi dohodka in uporabi sredstev skladov;

e) opravlja druge naloge, ki zadevajo področje dela Hranilnice in posojilnice.

7. člen

Hranilnica in posojilnica mora skrbeti za smotrno uporabo sredstev vlagateljev in ustanovitelja, za tajnost vlog, varno kritje danih posojil in poslovno likvidnost.

8. člen

Analitično evidenco vlog in posojil, plačilni promet, knjigovodsko evidenco, sestavo periodičnih in zaključnih računov za celotno dejavnost Hranilnice in posojilnice organizira, vodi in zagotavlja upravnik Hranilnice in posojilnice v sodelovanju s finančnim centrom podjetja.

III. Upravljanje

9. člen

Organi Hranilnice in posojilnice so:

- upravni odbor Hranilnice in posojilnice
- kreditni odbor izpostave Hranilnice in posojilnice (v nadaljenjem besedilu: kreditni odbor)
- zbor kreditnih odborov
- zbor varčevalcev izpostav
- upravnik Hranilnice in posojilnice.

A. Upravni odbor Hranilnice in posojilnice

10. člen

Upravni odbor Hranilnice in posojilnice šteje toliko članov in njihovih namestnikov kolikor ima izpostav. Izvoli jih delavski svet ustanovitelja izmed kandidatov, ki jih predlagajo zbori varčevalcev na izpostavah.

Mandat članov upravnega odbora in njihovih namestnikov traja 3 leta. Volitve se izvršijo ob priliki rednih volitev samoupravnih organov v podjetju. Delavski svet ustanovitelja z razpisom določi število članov upravnega odbora.

Člani in namestniki upravnega odbora so lahko ponovno izvoljeni.

11. člen

Delavski svet ustanovitelja lahko razreši posamezne ali vse člane upravnega odbora Hranilnice in posojilnice pred potekom mandatne dobe in izvoli nove, če se ne ravna po določilih statuta, tega pravilnika in smernic oziroma sklepov organov ustanovitelja.

Če član upravnega odbora Hranilnice in posojilnice ne opravlja svojih dolžnosti ali če trikrat zapored brez opravičila izostane od seje, lahko predlaga upravni odbor Hranilnice in posojilnice njegovo razrešitev in predlog za izvolitev novega člana. Sklep o razrešitvi velja takoj po sprejemu sklepa.

12. člen

Upravni odbor Hranilnice in posojilnice izvoli na prvi seji izmed svojih članov predsednika in njegovega namestnika, do izvolitve pa vodi sejo najstarejši član upravnega odbora. Seja je sklepčna, če je navzočih dve tretjini članov. Na seji se piše zapisnik, ki ga podpišeta predsedujoči in zapisnikar.

13. člen

Upravni odbor Hranilnice in posojilnice odloča na sejah, ki jih sklicuje po potrebi predsednik upravnega odbora. Predsednik upravnega odbora mora sklicati sejo tudi na zahtevo članov upravnega odbora ali upravnika Hranilnice in posojilnice; če tega ne stori, skliče sejo upravnik Hranilnice in posojilnice.

14. člen

Upravni odbor Hranilnice in posojilnice opravlja zlasti naslednje naloge:

a) sklepa in uvaja vse oblike varčevanja, zbiranja hranilnih vlog ter ustrezne oblike propagande;

b) sprejema program dela Hranilnice in posojilnice, namene, limite in pogoje kreditiranja, obrestno mero vloge in posojila;

c) odloča o odobritvi kredita ustanovitelju;

č) odloča o sklenitvi pogodbe s poslovno banko o naložitvi obvezne rezerve iz hranilnih vlog;

d) v soglasju z organom ustanovitelja odloča o sklenitvi pogodbe s poslovnimi bankami in drugimi hranilno-kreditnimi službami o posoji ali najetju denarnih sredstev in o drugih finančnih aranžmajih;

e) predlaga ustanovitelju včlanjevanje v združenja Hranilnice in posojilnice zaradi poslovnih in drugih interesov;

f) sprejema ukrepe za smotrno uporabo sredstev vlagateljev in u-

stanovitelja ter za poslovno likvidnost Hranilnice in posojilnice;

g) določa kreditne kvote posameznim kreditnim odborom v okviru razpoložljivih sredstev glede na zbrane vloge in kreditne potrebe;

h) sprejema predlog letnega finančnega načrta Hranilnice in posojilnice in ukrepe za njegovo realizacijo;

i) predlaga razdelitev dohodka Hranilnice in posojilnice v smislu določil od 25. do 32. člena tega pravilnika;

j) potrjuje dogovore z ustanoviteljem glede stroškov poslovanja Hranilnice in posojilnice in uslug, ki jih Hranilnica in posojilnica opravlja za ustanovitelja;

k) obravnava in usmerja poslovanje kreditnih odborov ter sprejema ukrepe za pravilno poslovanje;

l) ustanovitelju predlaga ustanovitev, združitve ali ukinitve izpostav Hranilnice in posojilnice;

m) delavskemu svetu ustanovitelja predlaga periodične in zaključne račune v obravnavo in potrditev;

n) odloča o drugih zadevah s področja Hranilnice in posojilnice.

Naloge po sklepih upravnega odbora Hranilnice in posojilnice izvršuje upravnik in delavci Hranilnice in posojilnice.

B. Kreditni odbor

15. člen

Kreditni odbor šteje 5—7 članov in njihovih namestnikov. Člane kreditnega odbora in namestnike voli zbor varčevalcev na sežu izpostave za dobo dveh let.

16. člen

Če kreditni odbor ne posluje po tem pravilniku in navodilih upravnega odbora Hranilnice in posojilnice, lahko odvzame pooblastila za sklepanje kreditnih pogodb in predlaga njegovo razrešitev in izvolitev novega kreditnega odbora.

V ostalem velja tudi za kreditni odbor določilo 2. odst. 11. člena tega pravilnika.

17. člen

Kreditni odbor izvoli predsednika in njegovega namestnika. Sejo skliče predsednik po potrebi in je sklepčna, če sta navzoči dve tretjini članov. Predsednik skliče sejo tudi na zahtevo članov kreditnega odbora, po sklepu upravnega odbora Hranilnice in posojilnice ali na zahtevo vodje Hranilnice in posojilnice. Če to ne stori, skliče sejo vodja Hranilnice in posojilnice.

Na seji se piše zapisnik, ki ga podpišeta predsedujoči in zapisnikar ter se v enem izvodu obvezno dostavlja upravniku Hranilnice in posojilnice.

18. člen

Kreditni odbor opravlja zlasti naslednje naloge:

a) skrbi in odgovarja za izvršitev sklepov in smernic upravnega odbora Hranilnice in posojilnice;

b) odobrava kredite kooperantom, delavcem ustanovitelja in drugim občanom v skladu s tem pravilnikom in smernicami upravnega odbora Hranilnice in posojilnice ter skrbi za zadostno kritje danih posojil;

c) sestavlja letni načrt kreditiranja in ga posreduje upravnemu odboru Hranilnice in posojilnice;

č) upravnemu odboru Hranilnice in posojilnice predlaga razširitev poslovanja izpostave Hranilnice in posojilnice;

d) skrbi za realizacijo akcij zbiranja hranilnih vlog in za učinkovito propagando;

e) odloča o drugih zadevah, za katere ga pooblasti upravni odbor Hranilnice in posojilnice;

C. Zbor kreditnih odborov

19. člen

Zbor kreditnih odborov sestavljajo vsi člani kreditnih odborov izpostav. Ta se sestane praviloma enkrat letno, po sestavi zaključnega računa Hranilnice in posojilnice. Zbor skliče in vodi predsednik upravnega odbora Hranilnice in posojilnice. Zbor je sklepčen, če je na seji navzočih nad polovico članov. Če udeležba ni zadostna, je seja sklepčna ob vsaki udeležbi eno uro po sklicu.

Na zboru se piše zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in zapisnikar in se dostavi v enem izvodu upravniku Hranilnice in posojilnice.

20. člen

Zbor kreditnih odborov:

a) razpravlja o letnem poslovnem poročilu Hranilnice in posojilnice;

b) razpravlja o nalogah in poslovanju Hranilnice in posojilnice, pridobivanju novih varčevalcev in kreditiranju;

c) daje predloge o nadaljnjem razvoju Hranilnice in posojilnice in za učinkovito propagando;

č) razpravljajo o drugih zadevah s področja Hranilnice in posojilnice.

Č. Zbor varčevalcev

21. člen

Zbor varčevalcev je sklepčen, če je navzočih nad polovico varčevalcev iz območja kreditnega odbora. Če ni dosežena večina, se zboruje ob vsaki udeležbi eno uro po sklicu.

Na zboru se piše zapisnik, ki se podpisano od predsednika zbora in zapisnikarja dostavi po en izvod kreditnemu odboru in upravniku Hranilnice in posojilnice.

22. člen

Zbor varčevalcev sestavljajo vsi varčevalci izpostave Hranilnice in posojilnice. Zbor skliče in vodi predsednik kreditnega odbora izpostave. Zbor je enkrat letno po zaključnem računu Hranilnice in posojilnice.

Zbor varčevalcev razpravlja:

a) o letnem poročilu odbora izpostave;

b) o nalogah in poslovanju Hranilnice in posojilnice ter kreditiranja;

c) predlaga izboljšave za delo kreditnih in ostalih organov Hranilnice in posojilnice;

č) voli odbor izpostave;

d) razpravlja o drugih zadevah s področja Hranilnice in posojilnice.

e) predlaga kandidate za člane upravnega odbora Hranilnice in posojilnice.

D. Upravnik Hranilnice in posojilnice

23. člen

Upravnika Hranilnice in posojilnice imenuje delavski svet u-

stanovitelja. Naloge upravnika Hranilnice in posojilnice so:

a) predstavlja in zastopa Hranilnico in posojilnico v internem in eksternem poslovanju;

b) organizira in vodi poslovna Hranilnice in posojilnice;

c) sklepa v njenem imenu pogodbe in jih skupno s predsednikom ali od njega pooblaščenim članom upravnega odbora podpisuje;

č) pooblašča podpisnike za sklepanje kreditnih pogodb na izpostavah Hranilnice in posojilnice;

d) izvršuje sklepe upravnega odbora in pripravlja predloge dnevnega reda za sejo upravnega odbora Hranilnice in posojilnice;

e) skrbi in odgovarja za zakonitost poslovanja Hranilnice in posojilnice;

f) skrbi in odgovarja za izvršitev sklepov ustanovitelja, ki se nanašajo na poslovanje Hranilnice in posojilnice;

g) nadzira delo kreditnih odborov in podvzema potrebne ukrepe za pravilno poslovanje;

h) pripravlja in sestavlja občasna in letna poročila o poslovanju Hranilnice in posojilnice in jih predlaga upravnemu odboru v potrditev;

i) odgovarja za predračun stroškov in dohodkov Hranilnice in posojilnice;

j) po potrebi skliče sejo upravnega odbora Hranilnice in posojilnice in sejo kreditnega odbora na izpostavi Hranilnice in posojilnice;

k) opravlja druge naloge v zvezi s poslovanjem Hranilnice in posojilnice.

IV. Ugotavljanje in delitev dohodka

24. člen

Za Hranilnico in posojilnico se ločeno ugotavlja in deli dohodek v skladu z določili Pravilnika o delitvi dohodka ustanovitelja in predpisov, ki se nanašajo na Hranilnico in posojilnico oziroma hranilno-kreditno službo.

25. člen

Celotni dohodek Hranilnice in posojilnice sestavljajo:

— obresti in provizije, ki jih dobi za dane kredite,

— obresti od denarnih naložb pri poslovni banki,

— drugi dohodki, ki izvirajo iz poslovanja Hranilnice in posojilnice.

26. člen

Dohodek, ki se razporeja, ugotavlja Hranilnica in posojilnica tako, da od celotnega dohodka odšteje stroške poslovanja in amortizacijo, obračunano po stopnjah, ki jih določi organ ustanovitelja.

27. člen

Poslovni rezultat, ki ga Hranilnica in posojilnica doseže med letom, ugotavlja s periodičnim obračunom. Med letom ugotovljeni dohodek sme Hranilnica in posojilnica uporabljati samo za obratna sredstva in ga ne more vlagati v sklade.

28. člen

Hranilnica in posojilnica razporedi dohodek na del za kritje zakonskih in pogodbenih obveznosti ter osebnih dohodkov, ostanek pa razdeli na obvezni rezervni sklad, poslovni in kreditni sklad.

29. člen

Sredstva skladov Hranilnice in posojilnice uporablja:

a) za kritje morebitne poslovne izgube;

b) za druga izplačila v skladu s predpisi;

c) sredstva poslovnega sklada lahko uporablja Hranilnica in posojilnica po svojih potrebah za osnovna ali obratna sredstva;

č) iz kreditnega sklada daje Hranilnica in posojilnica vse vrste kreditov, ki jih predvideva ta pravilnik.

30. člen

Najmanj 25 % dohodka, ki ostane po kritju materialnih stroškov amortizacije in osebnih dohodkov delavcev Hranilnice in posojilnice, se nameni v obvezni rezervni sklad. Ko dosežejo sredstva tega sklada (5 % skupnega zneska hranilnih vlog, preneha obveznost vplačevanja v rezervni sklad.

31. člen

Osebnih dohodkov delavcev Hranilnice in posojilnice se izplačujejo po določilih ustreznih pravilnikov ustanovitelja.

32. člen

Če dohodek Hranilnice in posojilnice ne zadošča za kritje vseh njenih stroškov, se pokrije razlika iz obveznega rezervnega sklada. Četudi sredstva tega sklada ne zadoščajo, pokrije razliko ustanovitelj iz svojega dohodka ali rezervnega sklada.

Hranilnica in posojilnica mora ustanovitelju tako prejeta sredstva vrniti, čim ji to dopušča njen poslovni uspeh. Način vračila se v takem primeru določi s pogodbo.

V. Poslovanje s hranilnimi vlogami

33. člen

Hranilnica in posojilnica sprejema hranilne vloge na svojih izpostavah od vseh občanov, od delovnih in drugih organizacij pa le, če hranilne vloge izvirajo iz organiziranega varčevanja članov kolektiva ali vzajemne pomoči ter vlog šolskih hranilnih blagajn.

Hranilne vloge sprejema in izplačuje Hranilnica in posojilnica v neomejenih zneskih. Najmanjši znesek, ki se lahko vloži na hranilno knjižico ali se iz nje dvigne, znaša 5 din.

34. člen

Vsak vlagatelj prejme hranilno knjižico, ki mora biti opremljena s štampiljko in podpisani oseb, pooblaščenih za podpisovanje Hranilnice in posojilnice.

Hranilna knjižica lahko glasi na ime, na prinesitelja ali na prinesitelja z geslom. O tem odloča sam vlagatelj.

35. člen

Ob vsakem plogu vlagatelj izjavi ali želi imeti nevezano vlogo ali vlogo z odpovednim rokom.

Dogovor za vlogo z odpovednim rokom, s katerim se zlasti določi rok vezave in obrestna mera, se vpiše v hranilno knjižico in v evidenco službe. V primeru predčasnega dviga vezane vloge izgubi vlagatelj pravico do višjih obresti in prejme le obresti za nevezano vlogo.

36. člen

Poleg običajnih hranilnih vlog lahko Hranilnica in posojilnica izda tudi mladinske hranilne

knjižice, ki so kombinirane s hranilniki. Tudi te vloge so lahko vezane.

Hranilnica in posojilnica sprejema tudi namenske vloge za pridobitev kredita, bodisi za gospodarske namene ali za stanovanjsko izgradnjo, ki so vezane na dogovor po posebnem pravilniku, ki ga sprejme ustanovitelj.

37. člen

Tajnost hranilnih vlog je zadržana. Podatke o hranilnih vlogah so člani upravnega odbora in delavci dolžni čuvati kot strogo zaupne in zanje veljajo določila Pravilnika o poslovni tajnosti ustanovitelja.

Podatke lahko daje upravnik Hranilnice in posojilnice le sodišču na njegovo pismeno zahtevo v kazenskih zadevah.

38. člen

Z vloge na hranilni knjižici, ki se glasi na ime, razpolaga vlagatelj. Če blagajniku vlagatelj ni poznan, potem se mora izkazati z osebo izkaznico. Enako velja za pooblaščenca, ki ga je pooblastil za dviganje vlagatelj. Le v izjemnih primerih se sme izplačati hranilna vloga drugi osebi na podlagi verodostojnega pooblastila vlagatelja. Če glasi hranilna knjižica na prinesitelja, potem lahko s njo razpolaga imetnik knjižice oziroma prinesitelj, če pa je dogovorjeno geslo, pa le prinesitelj, ki pove dogovorjeno geslo.

39. člen

Vsak vlagatelj lahko prenese svoje pravice iz hranilne vloge na drugo osebo in to z enkratnim ali stalnim pooblastilom. Pooblastilo mora biti overjeno na sodišču ali podpisano ob navzočnosti upravnika Hranilnice in posojilnice oziroma pooblaščenega zastopnika Hranilnice in posojilnice.

Mladoletniki lahko razpolagajo s svojimi hranilnimi vlogami, dokler se zoper to ne protivijo starši ali skrbniki. Taka omejitev je veljavna le, če je dana na zapisnik pismeno ali ustmeno in podpisana.

40. člen

Vlagatelj lahko razpolaga s svojo hranilno vlogo na hranilni knjižici le, če predloži hranilno knjižico. Za vloge (vplačila) brez knjižice izda Hranilnica in posojilnica začasno potrdilo in znesek naknadno vpiše v knjižico.

Vlagatelj sam ne sme v hranilni knjižici ničesar pripisati ali popravljati. Če hranilnica in posojilnica ugotovi popravke v knjižici, ki jih je izvršil vlagatelj sam, jo takoj odvzame in postopa po predpisih, ki se nanašajo na ponarejanje dokumentov.

Če vlagatelj dvigne iz hranilne knjižice vso vlogo, se ta uniči (prelukuje) in jo Hranilnica in posojilnica hrani v svojem arhivu najmanj 3 leta.

41. člen

Hranilnica in posojilnica posluje s hranilnimi knjižicami lastne izdaje. Če pa sklene sporazum o medsebojnih uslugah v poslovanju s hranilnimi vlogami z drugimi službami — hranilnicami in posojilnicami, poslovnimi bankami ali pošto, ali pristopi h kakemu že obstoječemu takemu sporazumu, se poslovanje s hranilnimi knjižicami razširi tudi na hranilne knjižice, ki jih izdajajo sopolgodbeniki. V tem primeru Hranilnica in posojilnica sprejema vplačila na hranilne knjižice,

in vrši izplačila iz takih knjižic, ki so jih izdali sopolgodbeniki.

42. člen

Če vlagatelj umre, se imovina na hranilni knjižici izplača dediču, ki se izkaže s pravnomočnim sklepom pristojnega sodišča. Če je vlagatelj koga pooblastil za dvigovanje hranilne vloge, potem lahko po smrti vlagatelja le-ta neomejeno razpolaga s hranilno vlogo. Če pa pooblastila ni dal, pa se sme izplačati domnevnim dedičem hranilna vloga le za stroške vlagatelja, če se izkaže z dokazili, da je dedič ali skrbnik plačal te stroške.

43. člen

Hranilnica in posojilnica obrestruje hranilne vloge po diferencirani obrestni meri, glede na čas, na katerega so vložene. Obrestne mere določa organ ustanovitelja na predlog Hranilnice in posojilnice.

Obresti se obračunavajo na koncu leta in se pripisejo glavnici, razen za vloge, ki so bile v celoti izplačane med letom.

44. člen

Preklic hranilne knjižice, ki se glasi na ime, izvede Hranilnica in posojilnica, ki je knjižico izdala.

Prekliče se na podlagi prijave vlagatelja, v kateri morajo biti navedeni vsi najvažnejši podatki o knjižici tj. številka knjižice, dobroimetje na knjižici, ime na katero se glasi, kdaj in kje je knjižica izgubljena in morebitne beležke, ki so vpisane v knjižici.

Na podlagi take prijave objavi Hranilnica in posojilnica na vidnem mestu v poslovnih prostorih izpostav Hranilnice in posojilnice razglas o preklicu hranilne knjižice z vsemi glavnimi podatki o knjižici. Objavo mora izvršiti odgovorni uslužbenec takoj.

Objava o preklicu mora biti razobešana najmanj 15 dni.

45. člen

Ko preteče rok o preklicu in če ni nihče ugovarjal, izda Hranilnica in posojilnica lastniku novo knjižico z novo tekočo številko.

V kolikor pa kdo ugovarja preklicu knjižice, mora v roku o preklicu iz 44. člena tega pravilnika predložiti Hranilnici in posojilnici potrdilo, da je pri sodišču sprožil postopek, v katerem uveljavlja pravice do knjižice in ugovarja njenemu preklicu.

46. člen

Hranilne knjižice, ki glasijo na prinesitelja ali na prinesitelja z geslom, se prekličejo izključno le v postopku pri pristojnem sodišču. V takem primeru izda Hranilnica in posojilnica vlagatelju novo knjižico šele tedaj, ko prejme o tem pravnomočni sklep sodišča. Stroške preklica hranilne knjižice plača vlagatelj po tarifi, ki jo določi upravni odbor Hranilnice in posojilnice.

47. člen

Hranilnica in posojilnica mora voditi posebno evidenco o vseh hranilnih knjižicah, ki so v postopku za preklic in ne sme iz teh vlog izplačati ničesar vse do zaključka postopka o preklicu in do izdaje nove knjižice.

48. člen

Za vsako vlogo, za katero je bila izdana hranilna knjižica, se mora voditi posebna analitična knjigovodska evidenca (kartice), na kateri se beležijo vsa vplačila, izplačila ter stanje vloge. Na kartici se evidentirajo tudi vsi drugi podatki, ki so pomembni, zlasti pa odpovedni rok, omejitve izplačil, dana opozorila, geslo, obrestna mera in podobno.

49. člen

Statistične podatke o stanju hranilnih vlog, posojil in eventualne druge podatke mora Hranilnica in posojilnica posredovati organom ustanovitelja in drugim institucijam, ki so pooblaščenice za zbiranje teh podatkov.

50. člen

Hranilnica in posojilnica mora imeti najmanj 10 % sredstev hranilnih vlog naloženih za likvidnostno rezervo kot a vista hranilno vlogo pri poslovni banki, ki jo določi ustanovitelj Hranilnice in posojilnice na predlog upravnega odbora Hranilnice in posojilnice.

Sredstva likvidnostne rezerve se smejo uporabiti samo za vrnitev hranilnih vlog, če jih Hranilnica in posojilnica ne more vrniti iz svojih tekočih poslovnih sredstev ali iz svojih skladov, razen iz obveznega rezervnega sklada. Če iz vseh teh sredstev ni mogoče vrniti hranilnih vlog, lahko upravni odbor Hranilnice in posojilnice po poprejšnjem soglasju delavskega sveta ustanovitelja najame kratkoročni kredit.

VI. Kreditno poslovanje

51. člen

Hranilnica in posojilnica lahko daje iz sredstev hranilnih vlog, iz

lastnih sredstev in drugih virov, razen iz obveznega rezervnega sklada, kredite v naslednje namene:

1. proizvodne kredite;
2. investicijske kredite;
3. stanovanjske kredite;
4. potrošniške kredite.

Prednost pri kreditih pod 1. in 2. imajo vlagatelji, ki stalno gospodarsko sodelujejo z ustanoviteljem in tisti, ki zagotavljajo čim večjo lastno udeležbo, čim krajši rok vračila in ki bodo koristili kredit v take namene, ki so v skladu s poslovno politiko ustanovitelja.

52. člen

Upravni odbor Hranilnice in posojilnice določa v soglasju s pristojnim organom ustanovitelja, kreditne limite, odplačilne roke, obrestne mere in druge kreditne pogoje za posamezne namene kreditov.

53. člen

Kredite odobrava kreditni odbor na svojih sejah na podlagi prošnje.

Prošnja za kredit mora vsebovati vse potrebne podatke, na podlagi katerih odbor lahko razpravlja in sklepa, zlasti pa:

- a) višino zaprosenega kredita,
- b) svrhu oz. namen kredita,
- c) rok vračila in način vračanja kredita,
- č) varščine in kritja, ki zagotavljajo vračilo kredita,
- d) imovniško stanje, letne dohodke in obstoječe obveznosti prosilca in porokov.

Kadar se sklepa o prošnji za kredit kakega člana kreditnega odbora, ne more ta član prisostvovati seji, dokler se sklepa o njegovi prošnji.

54. člen

Pri odobravanju kreditov mora kreditni odbor upoštevati s programom določeno višino razpoložljivih sredstev za posojila, namene in kriterije po tem pravilniku, po sklepih upravnega odbora Hranilnice in posojilnice, kreditno sposobnost kreditnojemalca in porokov ter možnost pravočasnega vračila. Pri odobravanju kreditov v proizvodne in investicijske namene se lahko kreditni odbor veže na mnenje upravnika področne organizacijske enote ustanovitelja.

Kreditna sposobnost prosilca za kredit se ocenjuje po premoženjskem stanju in dohodkih, s katerimi razpolagajo on in njegovi poroki. Upošteva pa se tudi urejenost gospodarstva in moralne lastnosti prosilca.

O rešitvi prošnje obvesti služba prosilca s sklepom, ki ga podpisata predsednik kreditnega odbora in pooblaščenec delavec izpostave Hranilnice in posojilnice.

V sklepu o odobritvi kredita morajo biti navedeni višina in namen odbrenega kredita, pogoji črpanja kredita, rok vračila, obrestna mera, varščine in kritja ter rok, v katerem je možno kredit izkoristiti. Jamstveni pogoji in vse kreditne listine morajo biti izpolnjene in podpisane pred izplačilom kredita.

55. člen

Kadar kreditni odbor razpravlja in sklepa o kreditu, ki ga daje

v imenu in za račun ustanovitelja, se mora pri tem dosledno pridrževati kreditnega zneska ter namenov in pogojev kreditiranja, kar določa ustanovitelj s pogodbo.

56. člen

Posamezni prosilec lahko dobi hkrati več kreditov do višine določenih limitov, če to dopušča njegova kreditna sposobnost.

57. člen

Skupni znesek vseh kreditov, ki jih dobi ustanovitelj od Hranilnice in posojilnice, ne sme presegati tretjine skupnega zneska hranilnih vlog.

Če v posameznem nujnem primeru potrebuje ustanovitelj kredit, s katerim bi bila presežena tretjina skupnega zneska hranilnih vlog, se lahko da ta kredit le, če tako določi najvišji organ upravljanja ustanovitelja.

58. člen

Najnižje aktivne in najvišje pasivne obrestne mere za kredite določa ustanovitelj na predlog upravnega odbora službe tako, da razlika med aktivnimi in pasivnimi obrestmi zagotavlja kritje vseh stroškov poslovanja službe. Obrestne mere pa so lahko tudi nižje za tiste kredite, za katere del obrestni nadomesti (regresira) federacija, republika, občina in ustanovitelj.

59. člen

Kredit se odplačuje v enakih mesečnih, polletnih ali letnih anuitetah, ki vsebujejo tudi obresti. Zapadle anuitete oz. obroki morajo biti odplačani v rokih, ki so s pogodbo določeni.

Upravni odbora pa lahko na pismeno prošnjo kreditjemalca v izjemnih in upravičenih primerih odloži plačilo anuitete, če s tem ni prizadeta likvidnost službe.

Če kreditjemalec zapadlega obroka kredita v roku, ki je s pogodbo določen, ne poravnata, tečejo od dneva zapadlosti kredita (obroka) zamudne obresti, ki znašajo skupaj z rednimi 12%.

60. člen

Hranilnica in posojilnica lahko odpove kredit pred dogovorjenim rokom:

- če dolжник ne uporabi kredita za namen, ki je bil določen,
- če ne izpolnjuje obveznosti glede rednega odplačevanja kredita,
- če ne izpolnjuje drugih obveznosti, ki jih je prevzel s kreditno pogodbo.

61. člen

Za vsak odobreni kredit je treba skleniti kreditno pogodbo, ki jo podpišejo kreditjemalec, predsednik kreditnega odbora in oseba, ki jo pooblasti upravnik Hranilnice in posojilnice.

V pogodbi morajo biti podrobno navedeni pogoji za kredit in pravice ter obveznosti obeh sopogodbениkov. Pogodba se podpiše v poslovnih prostorih izpostave Hranilnice in posojilnice ob navzočnosti pooblaščenih oseb Hranilnice in posojilnice.

Hranilnica in posojilnica v vseh primerih zahteva podpis bianco menice in menične izjave. Lahko pa od tega odstopi, če se kredit

zavaruje pri zavarovalnem zavodu.

62. člen

Kredit se odobravajo proti poroštvo enega ali več porokov ali pa z zavarovanjem kredita, o čemer za vsak primer posebej odloči kreditni odbor. Upravni odbor Hranilnice in posojilnice določa znesek, do katerega se lahko odobri tudi kredit brez poroštva.

Potrošniški krediti delavcem se izplačujejo izključno proti administrativni prepovedi na osebne dohodke.

Za proizvodne in investicijske kredite lahko služba zahteva še overjen podpis zastavne listine, ki omogoča zavarovanje z vknjižbo zastavne pravice na premoženju dolžnika (hipoteka ali intabulacija).

Če Hranilnica in posojilnica kljub zastavni listini ne izvrši takojšnje vknjižbe, lahko zahteva od dolžnika zasnovo vrstnega reda, da si tako zavaruje vrstni red svoje terjatve. Zasnovo vrstnega reda mora služba v enem letu obnoviti ali pa izkoristiti, tj. izvršiti vknjižbo zastavne pravice v vrstnem redu zasnove.

Način izplačila vseh vrst kreditov (v gotovini, s čekom, z virmanom ali proti predložitvi ustrezne dokumentacije) določa kreditni odbor v kreditni pogodbi.

63. člen

Kreditjemalec mora svoje premoženje, za katere je najel posojilo, varovati in zavarovalno polico vinkulirati v korist službe.

Upravni odbor lahko odstopi od te zahteve, če meni, da je jamstvo brez zavarovanja zadostno.

V kolikor pa kreditjemalec najame kredit brez porokov in ga služba zavaruje, pa mora svoje nepremičnine obvezno zavarovati po realni vrednosti in polico vinkulirati v korist Hranilnice in posojilnice.

VIII. Povezovanje z drugimi službami in poslovnimi bankami

64. člen

Hranilnica in posojilnica se lahko povezuje z drugimi hranilno-kreditnimi službami in poslovnimi bankami za zagotovitev likvidnosti ali zaradi drugih poslovnih in organizacijskih interesov.

65. člen

Kadarkoli bi poslovno povezovanje Hranilnice in posojilnice z drugimi hranilno-kreditnimi službami utegnulo prizadeti jamstveno obveznost ustanovitelja, mora Hranilnica in posojilnica predhodno zahtevati za tak dogovor soglasje organa ustanovitelja.

IX. Knjigovodstvo in evidenca

66. člen

Knjigovodstvo Hranilnice in posojilnice mora biti vedno v skladu z zakonom o knjigovodstvu delovnih organizacij ter pravilnikom o knjigovodstvu ustanovitelja.

Knjigovodstvo, ki ga vodi finančni center ustanovitelja, mora biti organizirano tako, da zagotavlja podatke o gibanju in stanju sredstev ter virov in poslovnih rezultatov, ki so potrebni organom upravljanja in vodstvu Hranilnice in posojilnice ter ustanovitelju.

Knjigovodstvo mora zagotavljati zlasti:

a) pregled stanja in gibanja hranilnih vlog, ločeno za vloge kooperantov, delavcev in ostalih občanov ter drugih sredstev, ki jih upravlja Hranilnica in posojilnica,

b) pregled kreditnega poslovanja ločeno po namenih kreditiranja ter evidenco o zapadlosti in odplačevanju kreditov,

c) pregled kreditnih odnosov in drugih razmerij z ustanoviteljem,

č) pregled razmerij do poslovnih bank in drugih hranilno-kreditnih služb glede naložb sredstev, likvidnostne rezerve, skladov ter posojil in najetju denarnih sredstev,

d) ugotavljanje celotnega dohodka in dobička,

e) izdelavo predračuna stroškov, planov in analiz ter statističnih poročil.

67. člen

Hranilnica in posojilnica mora ob koncu poslovnega leta vskladiti stanje v knjigovodstvu izkazanih sredstev in njihovih virov z dejanskim stanjem, ki se ugotovi z inventuro. O viških in manjkah odloča upravni odbor Hranilnice in posojilnice.

68. člen

Listine, ki so podlaga za knjiženje v poslovnih knjigah, morajo biti verodostojno likvidirane in podpisane od upravnika Hranilnice in posojilnice in oseb, ki so zadolžene za vodenje knjigovodstva.

69. člen

Zaključni račun službe obsega:

- bilanco stanja,
- bilanco uspeha,
- zaključni list,
- poslovno poročilo.

Poslovno poročilo mora obsegati vse pomembnejše podatke in analize, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti pozitivne in negativne strani poslovanja Hranilnice in posojilnice, ugotovitev dohodka in predlog za njegovo delitev.

70. člen

Ustanovitelj ima pravico, da po svojih pooblaščenih organih pregleduje celotno poslovanje Hranilnice in posojilnice in predlaga ukrepe, ki so potrebni za odpravo eventualnih nepravilnosti, katere so organi Hranilnice in posojilnice dolžni upoštevati.

X. Končne določbe

71. člen

Poslovanje Hranilnice in posojilnice po tem pravilniku se vskladi s 1. januarjem 1972.

72. člen

S sprejetjem tega pravilnika preneha veljati pravilnik o hranilno-kreditni službi od 25. 2. 1970.

Predsednik DS
Jureš Anton

Program dela konference aktiva ZM

MAREC:

- seja predsedstva KA ZM
- seminar usposabljanja vodstev aktivov DE
- posvet odbora za šport in rekreacijo
- seja komisije za kulturo in zabavo
- izdaja informacij v podjetniškem glasilu

APRIL:

- seja predsedstva KA ZM
- posvet predsednikov o »akciji 20«
- seja odbora za šport in rekreacijo
- posvet komisije za družbenoekonomske odnose
- izdaja informacij v podjetniškem glasilu

MAJ:

- seja predsedstva KA ZM
- priprave komisij za proslavo meseca mladosti
- izdaja informacij v podjetniškem glasilu

JUNIJ:

- seja predsedstva KA ZM
- posvet komisije za kulturo in zabavo
- posvet odbora za šport in rekreacijo (priprave za praznik kombinata)
- izdaja informacij v podjetniškem glasilu

JULIJ:

- seja predsedstva KA ZM
- proslava ob prazniku podjetja

Do podrobnosti izdelane programe komisij predsedstva imajo predsedniki in mentorji komisij. Njih dolžnost in naloga je programe uresničevati, pa bo delo mladih v tem obdobju pestro in živahno.

Program dela komisij pri predsedstvu KA KK »Hmezad« Žalec

Komisija za družbenoekonomske odnose

Programe dela vseh komisij je sprejelo predsedstvo KA na svoji redni seji z ugotovitvijo, da so v skladu s programom dela KA ZM KK »Hmezad« Žalec.

Predsednik komisije:
Drago Zlender

Mentor komisije:
tov. Franc Ivančič

FEBRUAR:

- seja komisije
- sodelovanje v »AKCIJI 13«
- priprava materiala za pro-

blemsko konferenco (učenci v gospodarstvu)

MAREC:

- posvet komisije
- sodelovanje v »AKCIJI 13«
- seminar usposabljanja vodstev aktivov DE
- priprava gradiva za »HME-LJAR«

APRIL:

- posvet komisije
- sodelovanje v »AKCIJI 13«
- priprava gradiva za podjetniško glasilu

MAJ:

- mesec mladosti

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	
prvo škropljenje proti peronospori	druga dekada aprila	takoj po rezi	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	
drugo škropljenje	tretja dekada aprila	mladice	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	
tretje škropljenje proti peronospori	prva dekada maja	mladice so napeljane	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	Če ogrožajo hmeljišče bolhači, dodamo škropivu nuvacron, elocron ali dimecron.
četrto škropljenje proti peronospori	druga dekada maja	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	
peto škropljenje proti peronospori	tretja dekada maja	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	
			uši in rdeči pajek	metasystox	0,10	
šesto škropljenje proti peronospori	prva dekada junija	mladice se vzpenjajo po opori	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	
sedmo škropljenje proti peronospori	druga dekada junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	mycodifol faltan cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,20 0,50 0,30 0,50	V nekaterih letih je potrebno škropljenje z metasystoxom ponoviti. Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan.
prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija	spodnje panoge cveto	peronospora	mycodifol cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,50 0,30 0,50	Če populacija listnih uši in rdečega pajka ni velika in če vreme ne pogojuje njihovega razvoja, škropimo samo proti peronospori.
			uši in rdeči pajek	nuvacron diazinon ultracid	0,15 0,20 0,10	Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan.
			rdeči pajek	tedion kelthan anilix rospin	0,15 0,15 0,10 0,15	
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	mycodifol cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,50 0,30 0,50	Če se v tem času poveča populacija rdečega pajka ali listnih uši, dodamo škropivu zgoraj omenjene insekticide, oziroma akaricide. Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan.
tretje škropljenje v cvet	konec julija ali v začetku avgusta	prvi cvetovi prihajajo v storžke	peronospora	mycodifol cuprablau cuprablau Z bakreno apno 50	0,15 0,50 0,30 0,50	Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan. V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori v 10. dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.

vilki, dosti pripomore dejstvo, da je savinjski golding proti boleznim precej odporen in pa, da kljub rednemu škropljenju pri nas zaenkrat še nimamo proti posameznim grupam kemičnih pripravkov odporne hmeljne pršice in listnih uši. Da bi to stanje čim dalje obdržali, kar je velikega ekonomskega pomena, moramo skrbeti zato, da čim bolj

dirigirano škropimo, to se pravi, da škropimo res samo takrat, kadar razvoj bolezni ali škodljivca to zahteva. Če že ne moremo upoštevati vseh načel integralne zaščite, moramo v prakso uvesti zaradi pomanjkanja strokovnih moči vsaj tista spoznanja, ki ne zahtevajo pri uvajanju posebej strokovne izobrazbe proizvajalcev. Tako moramo izbi-

rati sredstva ne samo po dejstvu, kako uničujejo bolezen oziroma škodljivca, proti kateremu škropimo, ampak moramo hkrati upoštevati tudi kako delujejo na ostale bo-

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba			
prvo škropljenje proti kuštravcem	konec aprila	takoj po rezi	peronospora	antracol	0,20				
				dithan M-45	0,25				
				mycodifol	0,15				
				cuprablau	0,50				
				cuprablau Z	0,30				
				bakreno apno 50	0,50				
drugo škropljenje proti peronospori	maja	mladice so napeljane	peronospora	antracol	0,20				
				dithan M-45	0,25				
				mycodifol	0,15				
				cuprablau	0,50				
				cuprablau Z	0,30				
				bakreno apno 50	0,50				
škropljenje stranskih poganjkov	junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	antracol	0,20				
				dithan M-45	0,25				
				mycodifol	0,15				
				cuprablau	0,50				
				cuprablau Z	0,30				
				bakreno apno 50	0,50				
			uši in rdeči pajek					metasystox	0,10
prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija	spodnje panoge cveto	peronospora	mycodifol	0,15	Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan.			
				antracol	0,20				
				dithan M-45	0,25				
				cuprablau	0,50				
				cuprablau Z	0,30				
				bakreno apno 50	0,50				
			uši in rdeči pajek					nuvacron	0,15
								diazinon	0,20
								tedion	0,15
								kelthan	0,15
rdeči pajek				anilix	0,10				
				rospin	0,15				
drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	peronospora	mycodifol	0,15	Če je v nasadu pepelasta plesen, dodamo škropivu karathan ali cosan. V deževnem vremenu škropljenje proti peronospori po 10 dneh z istimi fungicidi in za tretjino zmanjšani koncentraciji ponovimo.			
				antracol	0,20				
				dithan M-45	0,25				
				cuprablau	0,50				
				cuprablau Z	0,30				
				bakreno apno 50	0,50				
			uši in rdeči pajek					nuvacron	0,15
								diazinon	0,20
								tedion	0,15
								kelthan	0,15
rdeči pajek				anilix	0,10				
				rospin	0,15				

lezni in škodljivce, ki so v naših okoliščinah ekonomskega pomena.

Doslej smo imeli v Savinjski dolini samo eno precej odporno sorto: savinjski golding. Zato smo pri škropljenju upoštevali predvsem mikroklimo, mikrolokacijo ipd. Sedaj pa uvajamo štiri nove sorte, ki se kar zadeva občutljivosti proti boleznim med seboj razlikujejo. Razen tega so sorte različne tudi kot gostitelji listnih uši in rdečega pajka. Da bomo torej lahko usmerjeno škropili, moramo pri novih sortah upoštevati njihovo specifičnost glede bolezni in škodljivcev.

Se enkrat poudarjamo, da ne bo pomot, da je škropilni program samo predvidevanje, kakšna bodo škropljenja v naslednjem letu. Čim bolj bo leto v vremenskem pogledu različnejše od poprečja, tem večje bodo razlike med planiranim in dejanskim škropljenjem. Dejansko bomo škropili po napovedih prognostične službe, ki bo letos napovedovala škropljenja za vse sorte, ki jih gojimo v Savinjski dolini. Prognostična služba pa bo dosegla svoj namen le, če bo slonela na opazovanjih razvoja hmeljne rastline in škodljivcev v nasadih, ki ga bodo vršili strokovnjaki in pridelovalci, ter se hitro medsebojno obveščali.

Najprej škropilni program za savinjski golding. Posebnih sprememb ni opaziti. Upošte-

vali smo prepoved, oziroma omejitev za klorirane ogljikovodike, ki jo pričakujemo v naslednjih mesecih v uradnem listu. *Lindan* proti bolhačem smo nadomestili z *malationom*, oziroma *elokron* prašivom.

Med sredstva proti peronospori smo uvrstili še *antracol*, ker ima v primerjavi z drugimi organskimi fungicidi dovolj dolgo delovanje, ker kaže dobro pomožno delovanje proti rdečemu pajku in ker je poceni. Iz škropilnega programa smo črtali *cineb*. Proti peronospori dovolj dobro deluje, pospešuje pa razvoj pepelaste plesni in botritisa.

Atlas, nova sorta, se kar zadeva občutljivosti za glivične bolezni od savinjskega goldinga precej razlikuje, zato je škropilni program zanjo tudi precej drugačen. *Atlas* je za peronosporo precej občutljiv, zato ga moramo od rezi dalje škropiti s fungicidi najmanj vsakih 10 dni, četudi uporabljamo dolgo delujoča sredstva, kajti raste hitro in bujno. Tudi ob cvetenju so potrebna tri škropljenja, posebej še zato, ker dolgo časa cvete.

Na atlasu pa smo že nekajkrat opazili precejšen razvoj pepelaste plesni, zato smo med fungicidi izločili tudi za pepelasto plesen indifirenten dihtane M-45 in uporabljamo proti peronospori samo pripravke, ki kažejo vsaj nekaj delovanja proti pepelnicam.

Ker se pepelasta plesen pojavlja samo v nekaterih letih, je nismo vnesli v redni škropilni program, temveč smo nanjo le opo-

zorili v opombah. Nad vse važno pa je, da čim se pojavijo prvi cvetovi natančno pregledujemo vsak drug dan atlasove nasade, da bi odkrili prvi pojav pepelaste plesni in nasad takoj poškopili s koloidnim žveplom (cosan) ali karthanom. Dolžni smo tudi takoj opozoriti Inštitut o pojavu pepelaste plesni, da bodo pravočasno škropili tudi drugi hmeljarji.

Populacija listnih uši in rdečega pajka na atlasu navadno ni večja kot na savinjskem goldingu, zato proti njima zadostuje »goldingov« program.

Ahil je prav tako občutljiv za peronosporo kot atlas, zato je njegov škropilni program podoben »atlasovemu«. Ker pa je po naših opazovanjih še bolj občutljiv proti pepelasti plesni, smo pustili v škropilnem programu programu samo tiste organske fungicide, ki kažejo dobro pomožno delovanje proti pepelnicam. V »ahilovih« nasadih začnite opazovati eventualni pojav pepelaste plesni, čim se pokažejo stranske panoge in obvestite o pojavu takoj Inštitut.

Apolon je, kar zadeva odpornost proti peronospori, enak goldingu, celo prekaša ga. Zato je njegov škropilni program zelo podoben goldingovemu. Med fungicidi proti peronospori pa dajemo prednost predvsem antracolu in dithanu M-45, ker te vrste pripravki najbolj energično delujejo proti rdečemu pajku. *Apolon* je namreč zelo dober gostitelj tako za listne uši, kot za rdečega pajka. Zato smo iz škropilnega programa

odstranili tudi ultracid, ki kaže posredno pozitivni vpliv na populacijo rdečega pajka. Pri obeh škropljenjih v cvet bo verjetno potrebno dodati akaricide. Da bomo poceni in dovolj učinkovito uničevali škodljivce v hmeljiščih, jih bomo morali vsaj enkrat tedensko temeljito pregledati.

Pepelasto plesen smo v manjšem obsegu že našli na apolonu, zato tudi nismo izpustili iz programa mycodifola. V času cvetenja je potrebno stalno in natančno pregledovati nasade, če bi se eventualno pojavila pepelasta plesen.

Aurora je, kar zadeva peronosporo in pe-

pelasto plesen enaka, če ni boljša od goldinga. V njenem škroplnem programu predvsem poudarjamo zatiranje rdečega pajka in med fungicidi dajemo prednost tistim, ki kažejo delno akaricidno delovanje.

O sredstvih posebej bomo pisali v drugi številki strokovne priloge.

AURORA

Varstveni ukrep	Čas škropljenja	Razvojna stopnja	Škodljivec, bolezen ali plevel, ki ga zatiramo	Sredstvo	Koncentracija v %	Opomba
prvo škropljenje proti kuštravcem	konec aprila	takoj po rezi	peronospora	antracol	0,20	
				dithan M-45	0,25	
				cuprablau	0,50	
				cuprablau Z	0,30	
				bakreno apno 50	0,50	
drugo škropljenje proti peronospori	maja	mladice so napeljane	peronospora	antracol	0,20	
				dithan M-45	0,25	
				cuprablau	0,50	
				cuprablau Z	0,30	
				bakreno apno 50	0,50	
škropljenje stranskih poganjkov	junija	razvijajo se stranske panoge	peronospora	antracol	0,20	
				dithan M-45	0,25	
				cuprablau	0,50	
				cuprablau Z	0,30	
				bakreno apno 50	0,50	
prvo škropljenje v cvet	v prvi polovici julija	spodnje panoge cveto	peronospora	mycodifol	0,15	
				antracol	0,20	
				dithan M-45	0,25	
				cuprablau	0,50	
				cuprablau Z	0,30	
			bakreno apno 50	0,50		
			uši in rdeči pajek	nuvacron	0,15	
				diazinon	0,20	
				tedion	0,15	
			rdeči pajek	kelthan	0,15	
				anilix	0,10	
				rospin	0,15	
			drugo škropljenje v cvet	v drugi polovici julija	zgornje panoge cveto	
antracol	0,20					
dithan M-45	0,25					
cuprablau	0,50					
cuprablau Z	0,30					
bakreno apno 50	0,50					
uši in rdeči pajek	nuvacron	0,15				
	diazinon	0,20				
	tedion	0,15				
rdeči pajek	kelthan	0,15				
	anilix	0,10				
	rospin	0,15				

Franko Petriček, dipl. inž. kemije

Uporaba hmelja in hmeljskih preparatov v pivovarstvu

Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Osnova za pridobivanje izomeriziranih meljnih ekstraktov so ekstrakti, ki so jih pripravili iz hmelja s polarnimi topili. Alfa kisline se pri ekstrakciji mnogo bolj izomerizirajo, kakor pri kuhanju v sladici. Ker se v nehemmenem substratu spreminja razmnoževanje vasnic, je uporaba samega izo-ekstrakta vezana na določene pogoje. Omeniti moramo, da izo-ekstrakti manj obstojni kot običajni ekstrakti ter jih moramo zato shranjevati v topilih in jih doziramo tik pred uporabo in smo jih predhodno raztopili v vodi.

Že na prejšnjih straneh smo omenili in formulirali uporabo ekstraktov. Vemo, da vsebuje standard 35 %, Special 45 % in Super pa 55 % ekstrakte doziramo v razmerju napram hmelju, če uporabimo naslednjo enostavno formulo:

$$RG = \frac{70 \times 30 (gh - a)}{100} = \frac{4a + 3gh}{10}$$

RG je relativna grenična vrednost in gh celokupne smole:

Doziranje količine ekstrakta z ozirom na dozo hmelja je:

$$E = \frac{RG (\text{ekstrakta}) \times 14}{RG (\text{hmelja})}$$

Omenili smo tudi že, da dobimo vpogled v sestav smol in pa v ekstrakt, če določimo »individualno« in pa »univerzalno« grenično vrednost. Medtem, ko upoštevamo pri »individualni« grenični vrednosti učinek »resuponov« je mogoče pri določanju »univerzalne« grenične vrednosti primerjati hmeljne ekstrakte in naravni hmelj ter določiti tisto razmerje — hmelj : ekstrakt, kot ga rabimo za normalno doziranje sladice.

Individualna grenična vrednost je izražena:

$$IGV = \frac{\text{alfa dežel} + \text{resuponi}}{3,3} + \frac{\text{trde smole}}{10}$$

Odnos med IGV in dozo hmelja, ki je običajno v praksi lahko izrazimo z:

$$D = \frac{15 \times (DGV - 33,3)}{IGV} \quad \text{kjer pomeni}$$

D = doza hmelja v gramih na hektoliter
DGV + pa je izraz, ki označuje degustativno določeno grenično vrednost.

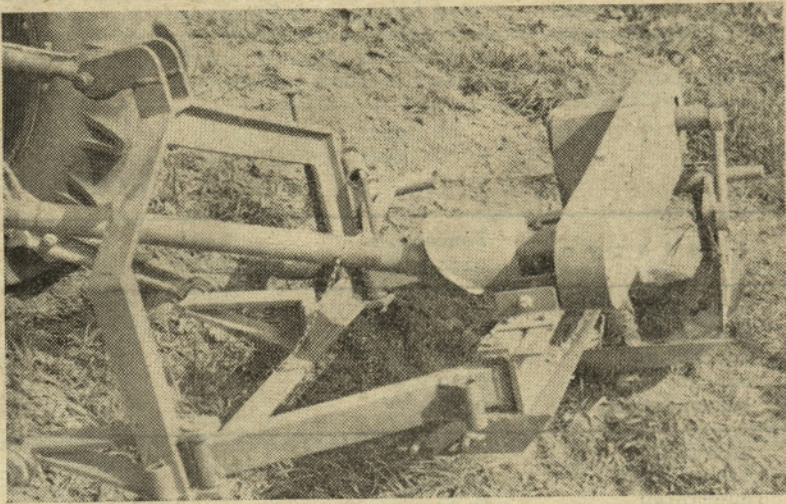
S pomočjo teh formul je mogoče vnaprej določiti v pivu grenično vrednost, in potrebno dozo hmelja. Končno je dana formula (Mikschik) v kateri je D hmelja v gr/l, IGE vrednost za izohumulon (EBC) in IGV individualna grenična vrednost

$$D = \frac{56,25 \times IGE - 500}{IGV} \quad \text{grami na hl}$$

Jasno je, da je bilo mogoče sestaviti te formule samo na podlagi analitskih raziskav, ki so tvorile osnovo za presojo od izhodnega materiala do gotovega piva. Konvencija v Zürichu je pripomogla, da je bila izvršena standardizacija vseh tipov hmeljnih ekstraktov.

S tem opisom smo poskušali nekaj prispevati k splošnemu znanju o uporabi hmelja in hmeljnih preparatov v pivovarstvu.

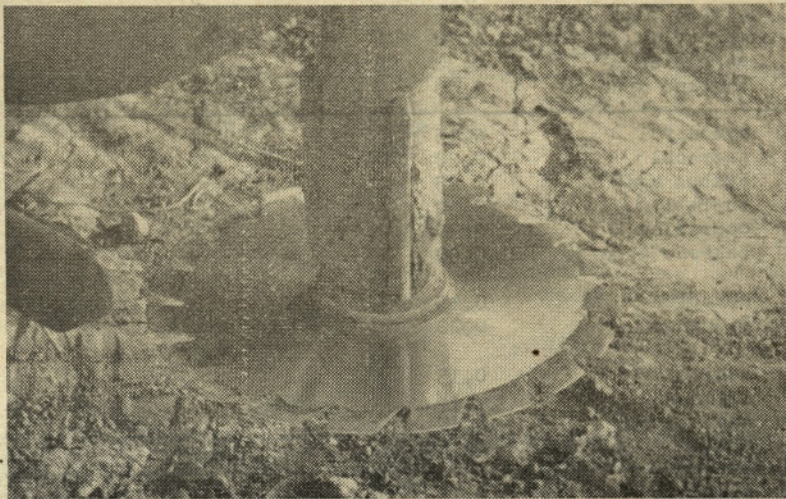
STROJI ZA OBREZOVANJE HMELJA

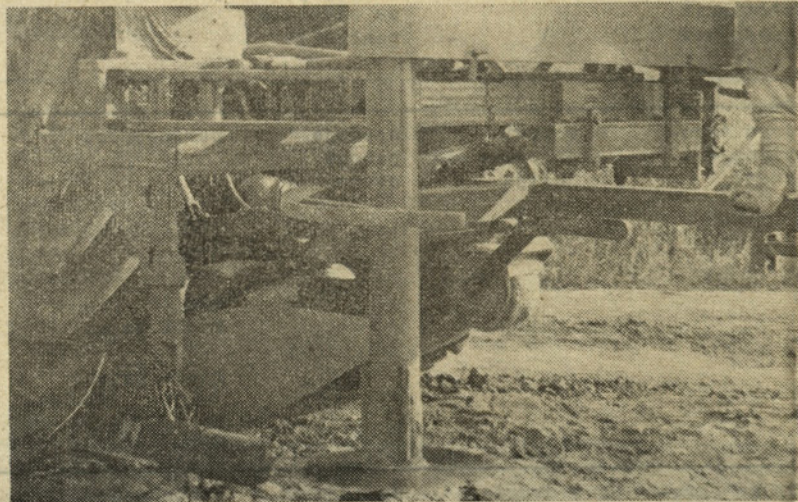
Bočni »Wallner« z dvema konkavnima diskoma, ki je v rabi tudi pri nas.

Češki obrezovalnik pravtako bočni, opremljen s hidravličnim cilindrom za odmikanje stroja pri drogovih. Hidravlika je ročno krmiljena

Rezilo »cirkularka« češkega obrezovalnika, ki se vrti s ca. 1200 obrati na minuto in zaradi tega stroj ni najprimernejši za naša prodnata tla!

Motiv iz Hallertaua v Nemčiji